

ROSKILDE
KOMMUNE

IRISgroup

ERHVERVSFREMME UNDER LUP I ROSKILDE

Erhvervsfremme under lup i Roskilde

Denne rapport præsenterer resultaterne fra en erhvervsanalyse af Roskilde Kommune, som IRIS Group har gennemført fra januar til marts 2017.

Formålet med rapporten er at skabe et faktabaseret videngrundlag, som kan anvendes til at kvalificere grundlaget for at udbyde erhvervsoperatørfunktionen samt generelt bidrage til at videreudvikle og styrke den lokale erhvervsfremmeindsats i Roskilde.

Analysen baserer sig på konceptet i "*Erhvervsfremme under lup*", som er en fælles metode og tilgang til at evaluere den lokale indsats samt kortlægge fakta om erhvervslivets sammensætning og om kommunens erhvervspræstationer. Analysen indeholder desuden en kvalitativ afdækning af erhvervslivet ønsker til den fremtidige lokale erhvervsfremmeindsats i Roskilde.

Konceptet bag "*Erhvervsfremme under lup*" er udviklet af IRIS Group sammen med seks kommuner, og er efterfølgende blevet anvendt af en lang række forskellige danske kommuner

Metoden og datagrundlaget er baseret på de nyeste tilgængelige registerdata og særkørsler fra Danmarks Statistik, en spørgeskemaundersøgelse blandt brugerne af den lokale erhvervsservice samt en række dybdegående kvalitative interview med udvalgte lokale virksomheder og iværksættere.

INDHOLD

i. Anbefalinger

ii. Læsevejledning

1. Fakta om brugen af lokal erhvervsservice

- Antal vejledte
- Vejledte i procent af alle virksomheder
- Andel vejledte inden for de forskellige brancher
- Ressourceforbrug

2. Brugernes udbytte af lokal erhvervsservice

- Den lokale vejlednings bidrag til kompetence- og forretningsudvikling
- Tilfredsheden med den lokale erhvervsservice blandt iværksætternes og de etablerede virksomheder
- Før-starternes udbytte og tilfredshed med den lokale vejledning
- Indgang til andre erhvervsfremmeordninger

3. Fakta om kommunens erhvervsliv

- Generel erhvervsstruktur
- Generelle erhvervspræstationer
- Erhvervsmæssig specialisering
- Internationalisering

4. Erhvervslivet ønsker til den fremtidige lokale erhvervsfremmeindsats

- De lokale virksomheders udviklingsområder og udfordringer
- Styrker og svagheder ved rammevilkårene i Roskilde
- Erfaringer med erhvervsFORUM og Roskilde Kommune
- Ønsker til den fremtidige lokale erhvervsfremmeindsats

Bilag

- Bilag 1: Erhvervsspecialisering og udvikling
- Bilag 2: Datagrundlag og metode
- Bilag 3: Spørgeskemabesvarelser

ANBEFALINGER

Der er herunder sammenfattet fem anbefalinger til den fremadrettede erhvervsfremmeindsats i Roskilde Kommune. Anbefalingerne skal betragtes som inspirationsforslag, der er baseret på resultaterne fra de forskellige dele af analysen.

De anbefalinger og inspirationsforslag der er fremhævet på denne side, er alene rettet mod operatørfunktionen*.

1. Styrket iværksætterindsats

ErhvervsFORUM Roskilde hjælper mange personer i gang med at starte egen virksomhed. Men det anbefales at styrke indsatsen overfor de iværksættere, der allerede har etableret egen virksomhed.

Det gælder både i forhold til vejledningens omfang og indhold samt i forhold til at styrke de øvrige tilbud, der er målrettet iværksættere, da dette segment ofte står overfor nogle særlige udfordringer mht. at udvikle og skalere deres virksomhed.

2. Bedre information om andre erhvervsfremmetilbud

En relativt lav andel af de lokalt vejledte virksomheder i Roskilde bliver informeret om – og henvist til – andre erhvervsfremmeaktører og mere specialiserede rådgivning gennem den lokale vejledning.

Det anbefales derfor, at der fremadrettet bliver fokuseret på at informere de lokale iværksættere og etablerede virksomheder bedre om, hvilke andre relevante tilbud der eksisterer i erhvervsfremmesystemet.

3. Styrket basal vejledning

Der er stor variation i tilfredsheden med indholdet og kompetenceniveauet i den individuelle vejledning. Det anbefales derfor, at der fremadrettet bliver fokuseret på at sikre et mere ensartet (højt) niveau i vejledningen med fokus på virksomhedernes individuelle og konkrete udfordringer.

4. Mere opsøgende kontakt til virksomheder

I kombination med at styrke den basale vejledning anbefales det, at der fremadrettet gennemføres en mere proaktiv og opsøgende indsats. Den systematiske opsøgende indsats – og tilbuddet om en skræddersyet individuel vejledningssamtale – bør rettes mod alle kommunens virksomheder og ikke primært medlemmerne af erhvervsFORUM Roskilde.

5. Bedre styring og udnyttelse af netværksmøderne

Det anbefales, at der fremadrettet bliver arbejdet med at styrke de mange lokale netværksarrangementer yderligere. Det handler bl.a. at motivere og engagere flere lokale virksomheder til at deltage på møderne, samt om at styrke styringen af netværksaktiviteterne. Det kan fx være gennem "speeddating" og systematisk matchmaking mellem virksomheder med de samme udfordringer eller forretningsmæssige samarbejdspotentialer

*I del 4 af rapporten er der også præsenteret en række erfaringer og ønsker fra de lokale virksomheder til kommunens bredere erhvervsfremmeindsats.

LÆSEVEJLEDNING OG INTRODUKTION TIL ANALYSEN

Hvad omfatter analysen?

Del 1 til 2 fokuserer på den del af den lokale erhvervsserviceindsats, der vedrører individuel vejledning af før-startere, iværksættere og etablerede virksomheder. Alle lokale erhvervsserviceenheder i Danmark beskæftiger sig med 1-1 vejledning. I nogle kommuner udgør individuel vejledning det meste af erhvervsserviceindsatsen, mens man i andre kommuner også udbyder en række andre aktiviteter og ydelser.

Det gælder fx tiltrækning af virksomheder, klyngeudviklingsprojekter, seminarer, gå-hjem-møder, innovationsprojekter, udvikling af nye uddannelser, mv. Omfang, karakter og indhold af disse ydelser varierer meget mellem kommunerne og er ikke omfattet af effektivvurderingen i del 1-2.

Del 3 fokuserer på en række generelle fakta om Roskildes samlede erhvervsliv, hvor kommunen sammenlignes med andre kommuner på nøgleindikatorer for bl.a. iværksætteri, vækst, eksport, erhvervsspecialisering, mv.

Endelig fokuserer del 4 på erhvervslivets udfordringer og ønsker til den fremtidige erhvervsfremmeindsats i Roskilde. Del 4 er baseret på interviews med en række af kommunens virksomheder.

Sammenlignings- og omegnskommuner

I del 1 og 2 bliver brugerne og udbyttet af den lokale erhvervsservice i Roskilde sammenlignet med en kategori, der kaldes *sammenligningskommuner*. Denne kategori udgør gennemsnittet for de andre kommuner, der har fået gennemført den samme analysen som en del af "Erhvervsfremme under lup". Dvs. at de har fået foretaget en tilsvarende kortlægning og spørgeskemaundersøgelse blandt brugerne af den lokale erhvervsservice. I denne analyse består kategorien sammenligningskommuner af følgende otte kommuner: Køge, Ballerup, Guldborgsund, Holbæk, Lolland, Randers, Aalborg og Fredensborg.

I del 3 bliver Roskildes erhvervsstruktur og erhvervspræstationer bl.a. sammenlignet med en kategori, der kaldes *omegnskommuner*. Denne kategori udgør gennemsnittet for følgende kommuner, der alle vægter lige meget: Ringsted, Køge, Frederikssund og Høje Taastrup.

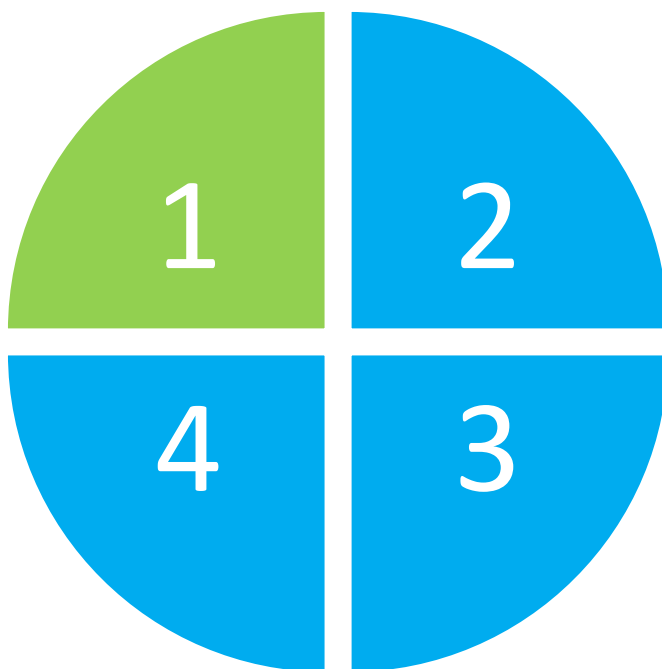
Definition af brugertyper

I del 1 og 2 bliver der skelnet mellem følgende tre typer af brugere af den lokale erhvervsservice:

- *Førstartere*: Vejledte personer, som på vejledningstidspunktet ikke havde et CVR-nummer.
- *Iværksættere*: Vejledte virksomheder, som på vejledningstidspunktet højst er tre år gamle.
- *Etablerede virksomheder*: Vejledte etablerede virksomheder, som på vejledningstidspunktet er mere end tre år gamle.

Analysernes samlede datagrundlag

Den samlede analyse er baseret på følgende forskellige datakilder (se også bilaget): 1) Bruger og CVR-data indhentet hos erhvervsFORUM Roskilde, 2) Registerdata fra Danmark Statistik, 3) Spørgeskema blandt vejledte i erhvervsFORUM Roskilde og 4) Interview med udvalgte lokale virksomheder.

1. FAKTA OM BRUGEN AF LOKAL ERHVERVSSERVICE

- Antal vejledte
- Vejledte i procent af alle virksomheder
- Andel vejledte inden for de forskellige brancher
- Ressourceforbrug

1. FAKTA OM BRUGEN AF LOKAL ERHVERVSSERVICE

Introduktion

Del 1 giver først et overblik over antallet af før-startere, iværksættere og etablerede virksomheder fra Roskilde Kommune, som har fået vejledning hos erhvervsFORUM Roskilde i perioden fra 2013 til 2016.

Dernæst vises andelen af vejledte iværksættere og virksomhed i forhold til den samlede population af iværksættere og virksomheder i Roskilde Kommune. Desuden præsenteres der et overblik over andelen af vejledte inden for de forskellige brancher.

Afslutningsvis vises ressourceforbruget i den lokale erhvervsservice.

Hvad viser data?

Høj andel af før-startere og lav andel af iværksættere blandt de lokalt vejledte

Fra 2013 til 2016 er det samlede årlige antal vejledte personer og virksomheder hos erhvervsFORUM Roskilde steget fra 105 til 139.

Omkring halvdelen af alle de vejledte er såkaldte før-startere, hvorimod andelen af iværksættere udgjorde 14 procent af alle de vejledte i 2016.

I sammenligningskommunerne udgør før-starterne knap en tredjedel af alle de vejledte, og iværksætterne udgør en fjerdedel.

Samlet set kan det således konkluderes, at der i forhold til andre kommuner er en højere andel af før-startere og en lavere andel af iværksættere blandt de lokalt vejledte i Roskilde.

Lav andel af den samlede virksomhedsbestand i Roskilde er blevet vejledt

I gennemsnit har 2,4 procent af alle iværksætterne og 1,2 procent af alle de etablerede virksomheder i Roskilde Kommune i perioden fra 2013 til 2015 modtager lokal erhvervsvejledning. I sammenligningskommunerne er de tilsvarende andele henholdsvis 10,1 og 3,1 procent.

Mange vejledte vidensservicevirksomheder

Næsten en fjerdedel af alle de lokalt vejledte i Roskilde fra 2013 til 2015 tilhørte branchekategorien vidensservice, selvom denne branchekategori kun udgør cirka 13 procent af den samlede virksomhedsbestand i kommunen.

Derudover tilhørte 12 procent af de vejledte bygge & anlægsbranchen, hvilket svarer nogenlunde til branchens størrelse i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Roskilde.

Derimod er engroshandelsvirksomhederne en smule overrepræsenteret og detailhandelsvirksomhederne en smule underrepræsenteret blandt de lokalt vejledte i Roskilde i forhold til den samlede erhvervsstruktur.

Stor andel af ressourcerne anvendes på individuel vejledning i Roskilde

ErhvervsFORUM Roskilde anvender hvert år cirka 0,75 årsværk på individuel vejledning og 0,5 årsværk på andre erhvervsfremmeaktiviteter.

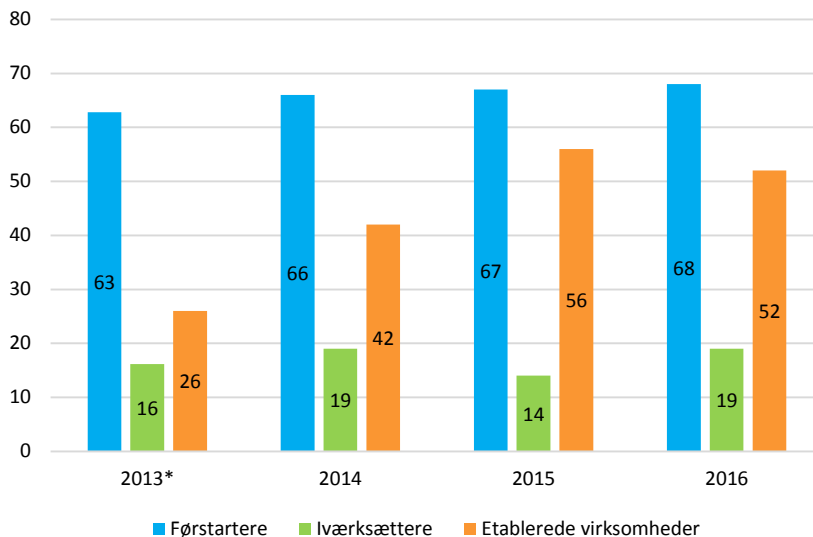
Sammenligningskommunerne anvender derimod i gennemsnit 4,4 årsværk på andre erhvervsfremmeaktiviteter og 2,6 årsværk på individuel vejledning. Det er dermed en relativt stor andel af ressourceforbruget i Roskilde, der anvendes på individuel vejledning.

ANTAL VIRKSOMHEDER VEJLEDT I DEN LOKALE ERHVERVSSERVICE I KOMMUNEN

Figuren viser antallet af brugere, der har modtaget vejledning i den lokale erhvervsservice i de senere år.

*I 2013 har det ikke været muligt at adskille førstartere og iværksættere. Tallene i 2013 er udregnet efter deres gennemsnitlige fordeling for 2014-2016.

Kilde: CVR-data fra lokal erhvervsservice

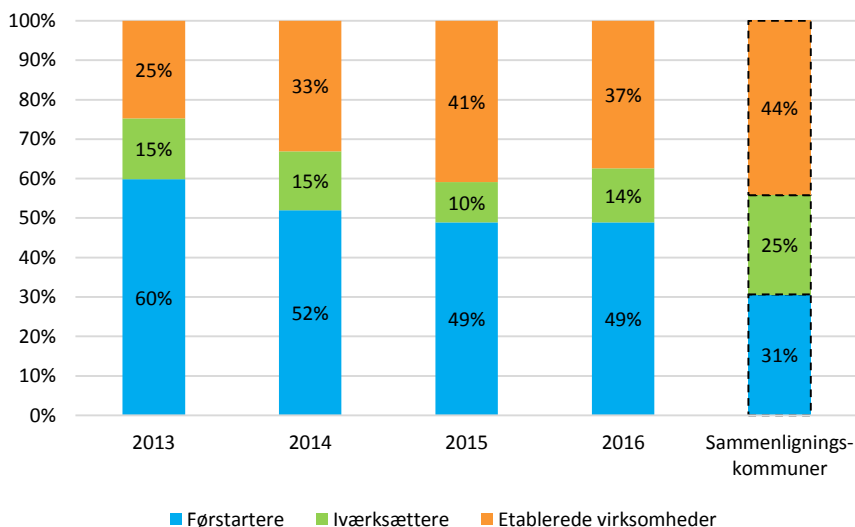

UDVIKLINGEN I ANDELEN AF VEJLEDTE FØRSTARTERE, IVÆRKSÆTTERE OG ETABLEREDE VIRKSOMHEDER

Figuren viser vejledte i kommunen fordelt på type for perioden 2013-2016.

Tal for sammenligningskommunerne er udregnet som den gennemsnitlige fordeling af en fireårig periode.

Kilde: CVR-data fra lokal erhvervsservice

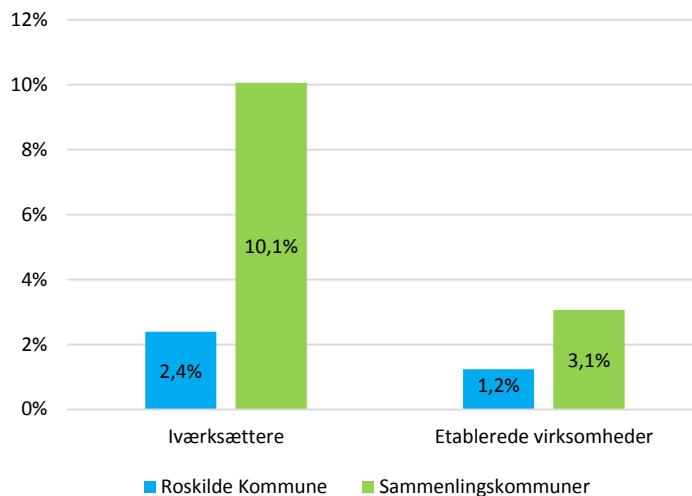

ANDEL VEJLEDTE VIRKSOMHEDER I FORHOLD TIL DEN SAMLEDE VIRKSOMHEDSBESTAND

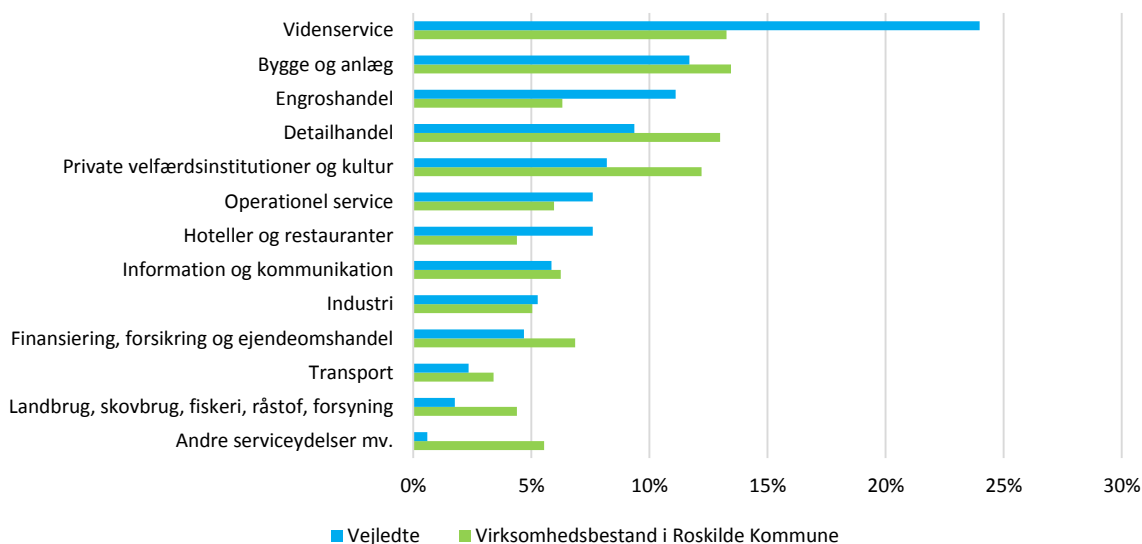
Figuren viser hvor stor en andel af kommunens virksomheder, der er blevet vejledt i den lokale erhvervsservice.

Figuren er opgjort som gennemsnit af perioden 2013-2015.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel) og CVR-data fra lokal erhvervsservice

ANDEL VEJLEDTE I DE ENKELTE BRANCHER SAMMENLIGNET MED BRANCHERNES STØRRELSE

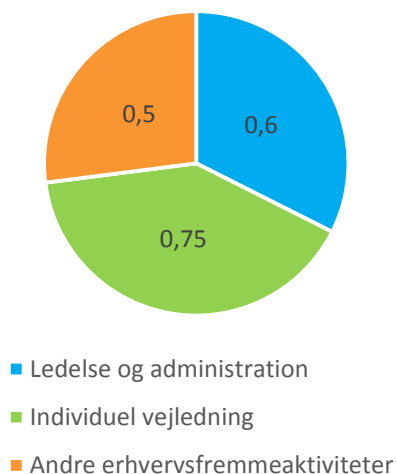

Figuren viser branchefordelingen for vejledte iværksættere og virksomheder i kommunen sammenholdt med branchernes størrelse i forhold til den samlede virksomhedsbestand i kommunen. Andelen er opgjort som et gennemsnit af perioden 2013-2015.

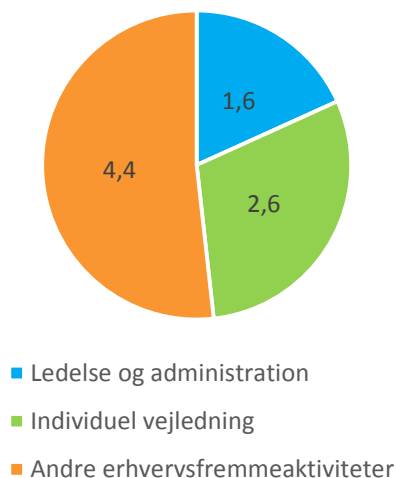
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel), NN Markedsdata og CVR-data fra lokal erhvervsservice

ANTAL ÅRSVÆRK AFSAT TIL LOKAL ERHVERVSSERVICE I 2016

erhvervsFORUM Roskilde

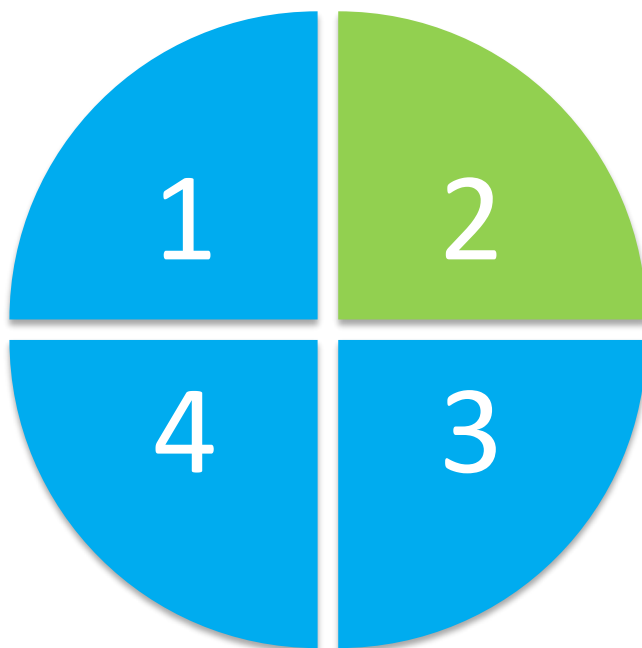

Sammenligningskommuner

Figuren viser hvor mange årsværk, der er afsat til lokal erhvervsservice i erhvervsFORUM Roskilde, herunder til individuel vejledning, og hvor mange årsværk, der gennemsnitligt er afsat til lokal erhvervsservice i alle sammenligningskommuner.

Kilde: *erhvervsFORUM Roskilde*

2. BRUGERNES UDBYTTE AF DEN LOKALE ERHVERVSSERVICE

- Den lokale vejlednings bidrag til kompetence- og forretningsudvikling
- Tilfredsheden med den lokale erhvervsservice blandt iværksætternes og de etablerede virksomheder
- Før-starternes udbytte og tilfredshed med den lokale vejledning
- Den lokale vejledning som indgang til andre erhvervsfremmeordninger

2. BRUGERNES UDBYTTE AF LOKAL ERHVERVSSERVICE

Introduktion

Del 2 handler om, hvad før-starterne, iværksætterne og virksomhederne får ud af den lokale vejledning hos erhvervsFORUM Roskilde. Der fokuseres bl.a. på udbyttet og tilfredsheden med vejledningen samt på den lokale erhvervsservice som indgang til regionale og nationale erhvervsfremmeydelser.

Hvad viser data?

De etablerede virksomheder bliver styrket af vejledningen

De fleste etablerede virksomheder oplever, at blive styrket af vejledningen. Men i forhold til sammenligningskommunerne er der en lavere andel af de vejledte iværksættere i Roskilde, der oplever, at vejledningen bidrager til at styrke deres kompetencer og forretningsgrundlag.

Kun halvdelen af de adspurgte iværksættere oplever således, at den lokale vejledning i Roskilde i høj eller i nogen grad har bidraget til at udvikle deres virksomhed*.

Vejledningen bidrager især til at udvikle netværk til andre virksomheder

Netværk til andre virksomheder er det område, som den største andel (50 procent) af iværksætterne og de etablerede virksomheder oplever, at den lokale vejledning bidrager til at styrke.

I forhold til sammenligningskommunerne er der derimod en mindre andel af de vejledte i Roskilde, der tilkendegiver, at den lokale vejledning har bidraget til at styrke deres strategi/forretningskoncept, ledelse og viden om andre erhvervsfremmeaktører.

En større andel af de vejledte virksomheder i Roskilde oplever dog, at vejledningen har hjulpet dem med at skabe en smidigere kontakt eller bedre samarbejde med offentlige myndigheder.

Begrænset tilfredshed med vejledningen blandt de relativt få vejledte iværksætterne

Halvdelen af de lokalt vejledte iværksættere i Roskilde er helt eller delvist uenige i, at de samlet set er tilfredse med de ydelser, som de har gjort brug af i erhvervsFORUM Roskilde. Det er ligeledes halvdelen af iværksætterne der er uenige i, at erhvervsFORUM har været gode til at følge op på deres kontakt og dialog.

Alt i alt fremstår utilfredsheden med den lokale erhvervsservice markant større blandt iværksætterne i Roskilde end i sammenligningskommunerne*.

Tilfredshed med ydelser blandt de etablerede virksomheder

Blandt de etablerede virksomheder er 77 procent enten helt eller delvist enige i, at de samlet set er tilfredse med de ydelser, som de har gjort brug af i den lokale erhvervsservice.

Det er dog bemærkelsesværdigt, at over 40 procent af de adspurgte etablerede virksomheder, (som ifølge erhvervsFORUM Roskilde har fået lokal vejledning), ikke kan vurdere, om erhvervsFORUM har de rette kompetencer og faglige viden til at vejlede deres virksomhed.

*Det skal dog bemærkes, at der som vist i del 1 bliver vejledt relativt få iværksættere i Roskilde, og at resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen dermed også er baseret på relativt få besvarelser fra iværksættere.

Vejledningen har betydning og bidrager til afklaring af før-starternes opstartsgrundlag

Størstedelen af alle de vejledte hos erhvervsFORUM Roskilde er før-startere, som endnu ikke har fået et cvr-nr. (jf. del 1). Og blandt denne målgruppe oplever hele 83 procent, at den lokale vejledning har bidraget til at afklare deres opstartsgrundlag på mindst et område.

Det er særligt afklaring af styrker og svagheder i forretningsidéen, som før-starterne i Roskilde oplever, at den lokale vejledning bidrager til.

Desuden vurderer langt størstedelen af før-starterne, at vejledningen har haft betydning for deres beslutning om at starte egen virksomhed.

Tilfredshed med vejledningen blandt før-starterne

Der er generelt tilfredshed med vejledningen blandt før-starterne i Roskilde. 76 procent er helt eller delvist enige i, at de samlet set er tilfredse med deres udbytte af kontakten til erhvervsFORUM Roskilde.

Samtidig er de i langt overvejende grad enige i, at erhvervsFORUM havde tilstrækkelig viden til at rådgive dem og forståelse for deres behov.

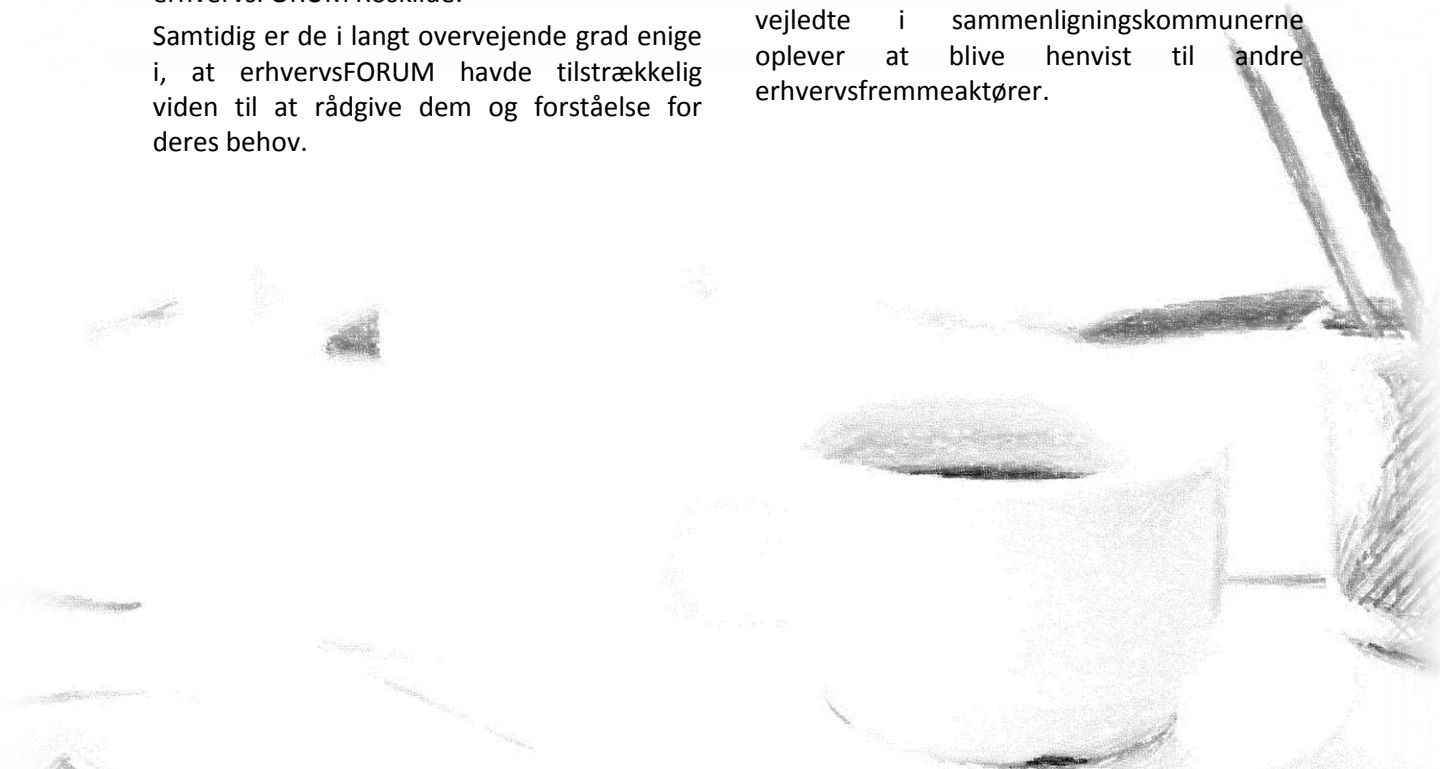
Der er lavest tilfredshed blandt før-startere i forhold til, om erhvervsFORUM Roskilde har været gode til at følge op på deres kontakt og dialog.

Generelt afspejler tilfredsheden blandt før-starterne i Roskilde det samme mønster, som kan ses i sammenligningskommunerne, selvom en noget større andel af før-starterne i Roskilde svarer ved ikke/ej relevant.

Lav andel af de vejledte i Roskilde sendes videre i erhvervsfremmesystemet

Det er blot 15 procent af de vejledte iværksættere og etablerede virksomheder fra Roskilde, der oplever, at de har opnået viden om private rådgivere eller andre erhvervsfremmeaktører gennem den lokale vejledning. Det er markant under gennemsnittet på 35 procent i sammenligningskommunerne.

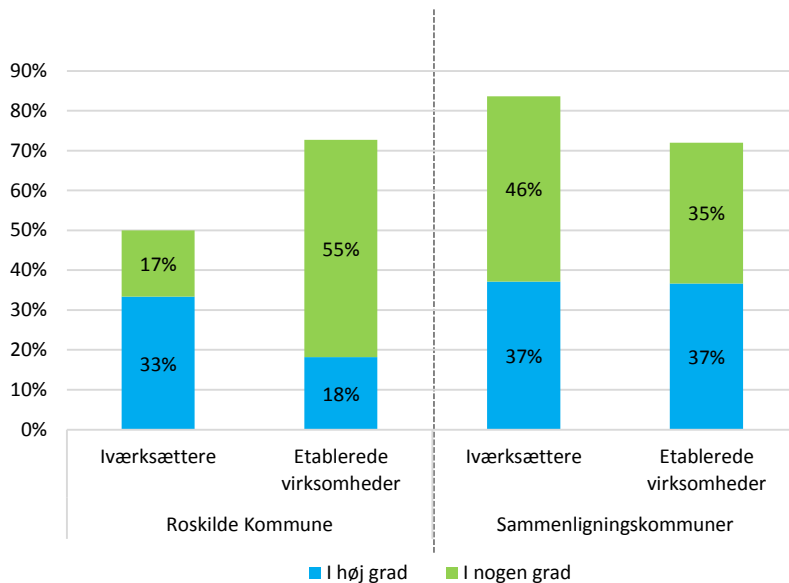
Samme tendens kan ses i forhold til, om de lokalt vejledte er blevet henvist til andre erhvervsfremmeaktører. Det gør sig kun gældende for 15 procent af de vejledte fra Roskilde, hvorimod 45 procent af de lokalt vejledte i sammenligningskommunerne oplever at blive henvist til andre erhvervsfremmeaktører.

VEJLEDNINGENS BIDRAG TIL UDVIKLING AF IVÆRKSÆTTERE OG ETABLEREDE VIRKSOMHEDER

Figuren viser andelen af henholdsvis iværksættere og etablerede virksomheder, der angiver, at de via vejledningen i høj eller i nogen grad har fået styrket kompetencer og forretningsgrundlag på mindst et af de områder, der er angivet i tabellen neden under.

Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice.

VEJLEDNINGENS BIDRAG TIL UDVIKLING AF KOMPETENCER OG FORRETNINGSGRUNDLAG PÅ KONKRETE OMRÅDER

Tabellen viser andelen af iværksættere og etablerede virksomheder, der svarer i høj eller i nogen grad til, hvorvidt brugen af den lokale erhvervsservice har styrket virksomhedens kompetencer og forretningsgrundlag på en række områder.

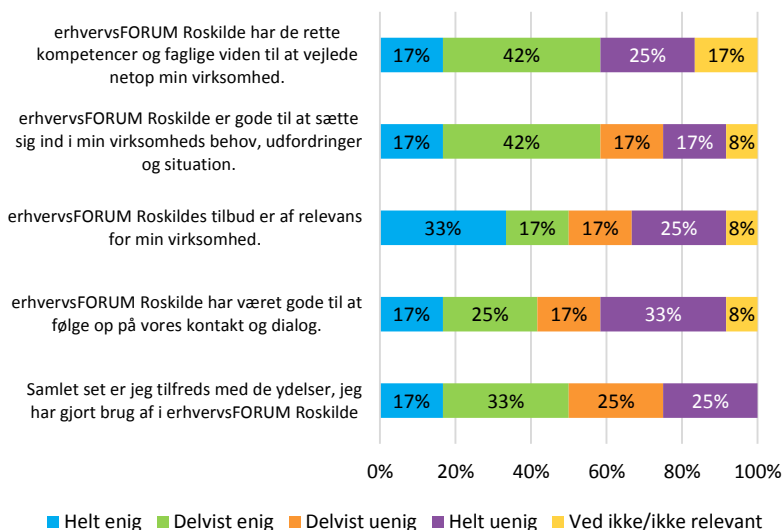
Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice

	Roskilde Kommune	Sammenligningskommuner
Strategi eller forretningskoncept	24%	42%
Ledelse af virksomheden	15%	23%
Drift og arbejdsprocesser	22%	22%
Netværk til andre virksomheder	50%	40%
Rekruttering af arbejdskraft	9%	8%
Salg og markedsføring	27%	31%
Eksport og internationalisering	3%	9%
Innovation	12%	11%
Kapitalfremskaffelse og finansiering	3%	12%
Smidigere kontakt til eller bedre samarbejde med offentlige myndigheder	24%	15%
Viden om andre erhvervsfremmeaktører	15%	34%

IVÆRKSÆTTERNES TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I erhvervsFORUM ROSKILDE

Figuren viser iværksætternes holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervs-service.

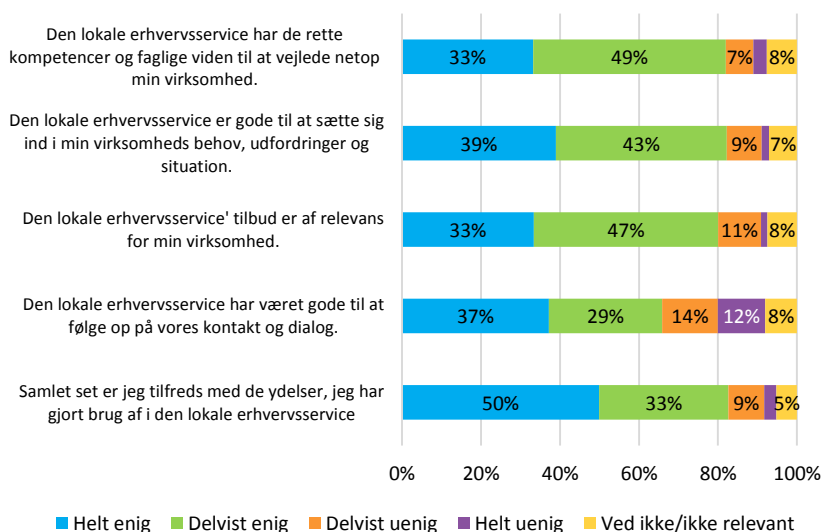
Kilde: Spørgeskema blandt kommunens brugere af lokal erhvervsservice

IVÆRKSÆTTERES TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I SAMMENLIGNINGSKOMMUNERNE

Figuren viser iværksætternes holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervsservice i sammenligningskommunerne.

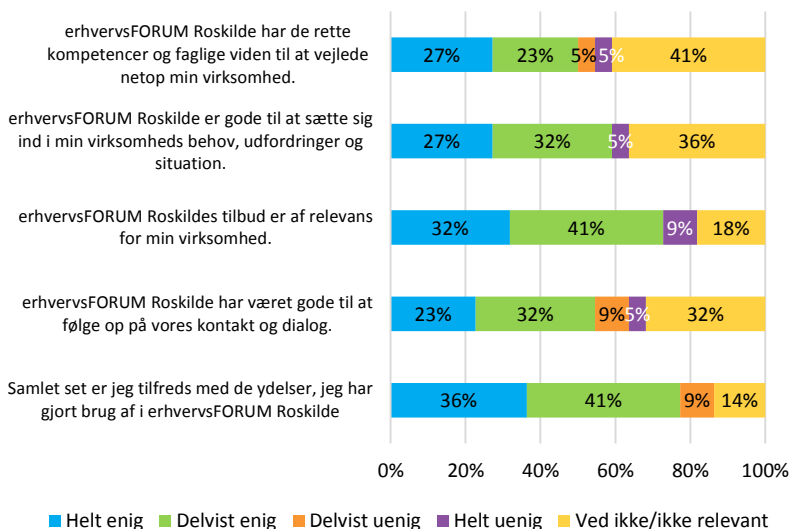
Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice

DE ETABLEREDE VIRKSOMHEDERS TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I erhvervsFORUM ROSKILDE

Figuren viser de etablerede virksomheders holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervsservice.

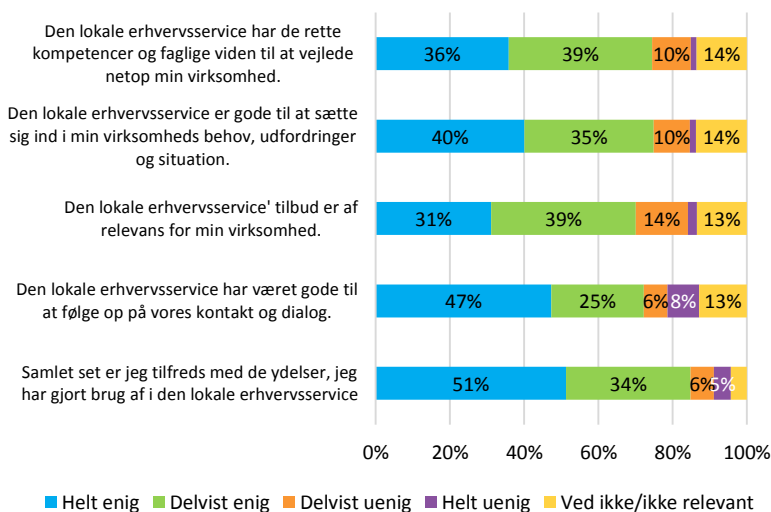
Kilde: Spørgeskema blandt kommunens brugere af lokal erhvervsservice

DE ETALBEREDE VIRKSOMHEDERS TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I SAMMENLIGNINGSKOMMUNERNE

Figuren viser de etablerede virksomheders holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervsservice i sammenligningskommunerne.

Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice

FØRSTARTERE: OM DE HAR STARTET VIRKSOMHED EFTER VEJLEDNINGEN OG erhvervsFORUM ROSKILDES BETYDNING

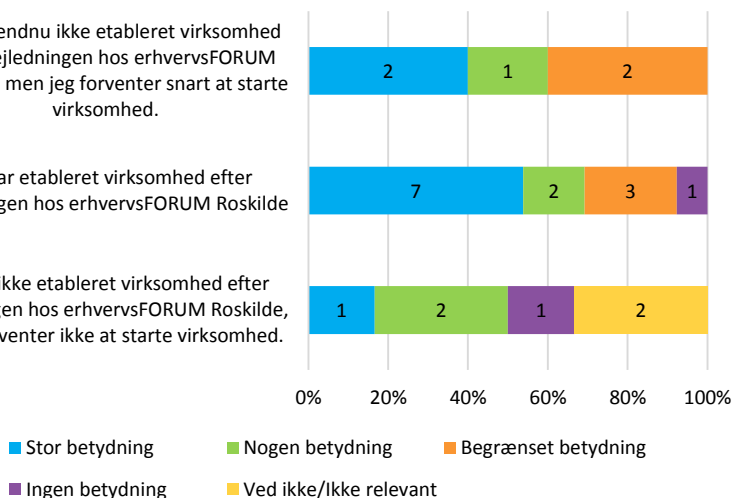
Figuren viser, om førstarterne har startet virksomhed efter vejledningen hos den lokale erhvervsservice, samt hvilken betydning at kontakten til den lokale erhvervsservice har haft for beslutningen om at starte virksomhed.

Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice

Jeg har endnu ikke etableret virksomhed efter vejledningen hos erhvervsFORUM Roskilde, men jeg forventer snart at starte virksomhed.

Jeg har etableret virksomhed efter vejledningen hos erhvervsFORUM Roskilde

Jeg har ikke etableret virksomhed efter vejledningen hos erhvervsFORUM Roskilde, og jeg forventer ikke at starte virksomhed.

FØRSTARTERE: VEJLEDNINGENS BIDRAG TIL AFKLARING OG OPSTARTSGRUNDLAG FOR FØRSTARTERE

Tabellen viser andelen af førstartere, der svarer i høj eller i nogen grad til, hvorvidt brugen af den lokale erhvervsservice har bidraget til afklaring og et bedre opstartsgrundlag.

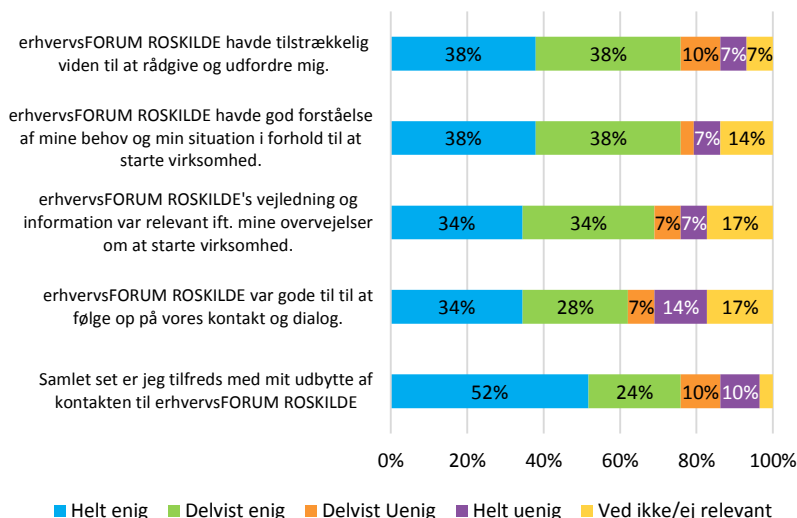
Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervsservice

	Roskilde Kommune	Sammenligningskommuner
Afklaret styrker og svagheder i forretningsidéen	69%	57%
Afklaret økonomiske potentialer i forretningsidéen	45%	37%
Afklaret fordele og ulemper ved opstart	55%	52%
Afklaret økonomiske forudsætninger	55%	49%
Afklaret personlige styrker og begrænsninger	34%	46%
Afklaret mål og ambitioner	52%	62%
Afdækket ikke-erkendte udfordringer og muligheder	52%	53%
Fået adgang til information om etablering af egen virksomhed	55%	64%
Fået viden om og kontakt til relevante ressourcepersoner	59%	53%
Mindst et område	83%	88%

FØRSTARTERNES TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I erhvervsFORUM ROSKILDE

Figuren viser førstarternes holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervsservice.

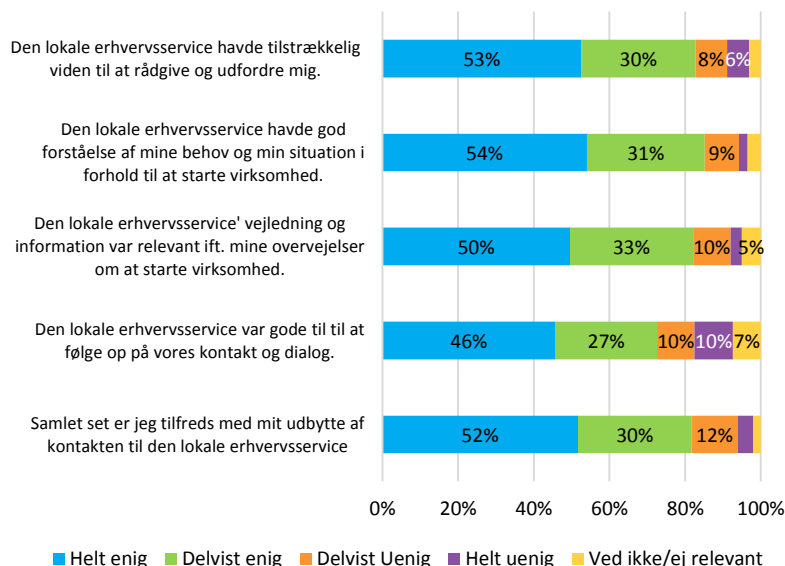
Kilde: Spørgeskema blandt kommunens brugere af lokal erhvervsservice

FØRSTARTERNES TILFREDSHED MED VEJLEDNINGEN I SAMMENLIGNINGSKOMMUNERNE

Figuren viser førstarternes holdning til en række udsagn om tilfredsheden med vejledningen i den lokale erhvervsservice i sammenligningskommunerne.

Kilde: Spørgeskema blandt kommunens brugere af lokal erhvervsservice

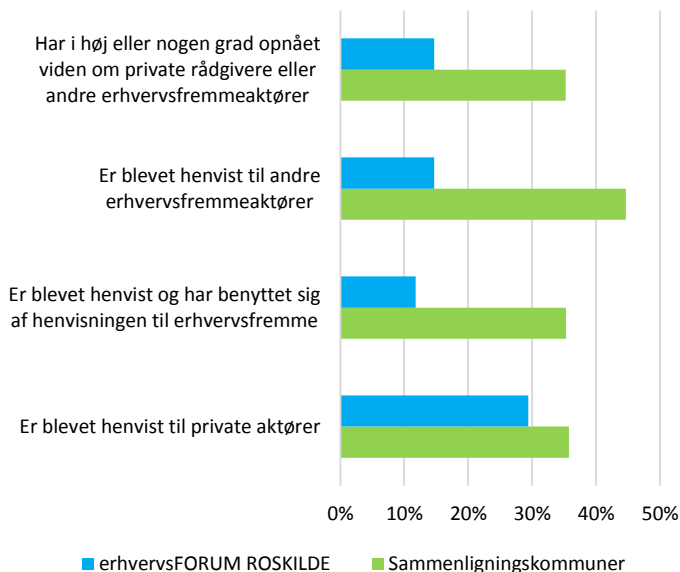

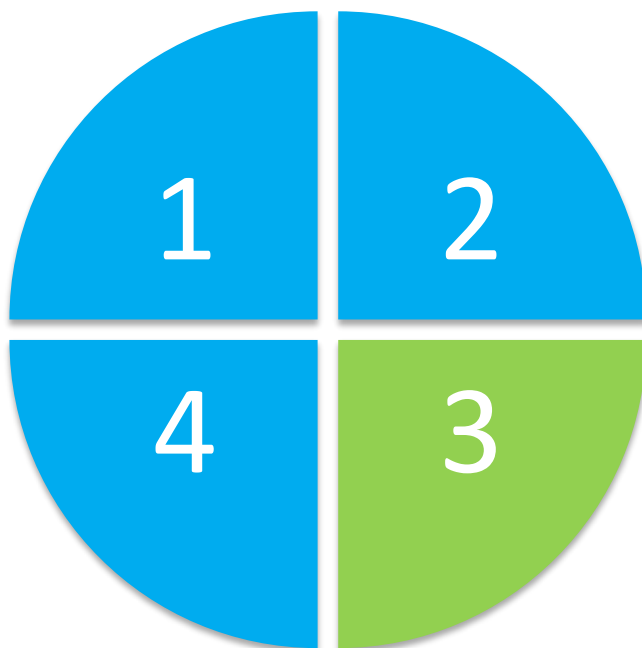
DE VEJLEDTES OPLEVELSE AF LOKAL ERHVERVSSERVICE SOM INDGANG TIL ANDEN ERHVERVSFREMME

Figuren viser den samlede andel af de vejlede iværksættere og etablerede virksomheder, der via vejledningen 1) har opnået viden om andre erhvervsfremmeaktører (regionale eller nationale), 2) er blevet henvist til en anden erhvervsfremmeaktør, 3) er blevet henvist til private rådgivere.

Andelene er også vist for sammenligningskommunerne.

Kilde: Spørgeskema blandt brugere af lokal erhvervs-service

3. FAKTA OM KOMMUNENS ERHVERVSLIV

- Generel erhvervsstruktur
- Generelle erhvervspræstationer
- Erhvervsmæssig specialisering
- Internationalisering

3. FAKTA OM KOMMUNENS ERHVERVSLIV

Introduktion

Del 3 er baseret på de nyeste data fra Danmarks Statistik og indeholder en række tabeller og figurer, som er opdelt på fire hovedområder;

- **Generel erhvervsstruktur.** Det vil sige, hvor mange private årsværk og arbejdssteder der er i Roskilde i alt og inden for de forskellige brancher, samt hvordan udviklingen har været fra 2013 til 2015.
- **Generelle erhvervspræstationer.** Herunder hvordan Roskilde klarer sig inden for en række indikatorer for iværksætteri, vækst og uddannelse.
- **Erhvervsmæssig specialisering.** Det vil sige, hvordan Roskilde beskæftigelsesmæssigt er specialiseret sammenligning med andre kommuner.
- **Internationalisering.** Herunder eksport, udenlandske virksomheder og arbejdskraft.

Hvad viser data?

Stabilt antal af privat beskæftigede fra 2013 til 2015

I 2015 var der i alt 18.661 privat beskæftigede årsværk i Roskilde, hvilket svarer til en stigning på én procent siden 2013. I omegnskommunerne er der derimod sket en stigning på seks procent i den samme periode. Det skal dog bemærkes, at den samlede udvikling i Roskilde især trækkes ned af et stor fald i beskæftigelsen inden den branchekategori, der dækker over kemisk-, medicinal-, plast-, glas og betonindustri.

Mange beskæftigede inden for handel samt bygge & anlæg

De tre brancher der i 2015 beskæftigede flest private årsværk i Roskilde var detailhandel, bygge & anlæg samt engroshandel. I 2015 var det næsten 40 procent af alle de privat beskæftigede i Roskilde, der arbejdede inden for en af disse tre brancher.

Mange private arbejdssteder inden for bygge & anlæg samt detailhandel

I 2015 var der i alt 4.056 private arbejdssteder i Roskilde, og det samlede antal af private arbejdssteder er fra 2013 til 2015 steget med to procent. Det er især inden for brancherne bygge & anlæg samt detailhandel, at der er mange private arbejdssteder i kommunen.

Stigende iværksætterrater

Iværksætteraten – dvs. andelen af nyetablerede virksomheder ud af den samlede virksomhedsbestand – har været stigende i Roskilde gennem de seneste par år. I 2014 udgjorde de nyetablerede virksomheder over ni procent af den samlede virksomhedsbestand i kommune, hvorimod andelen både i omegnskommunerne, Region Sjælland og hele landet ligger på lige knap otte procent.

Stor andel virksomheder med høj produktivitet i Roskilde

Roskilde har landets ottende højeste andel af virksomheder med høj produktivitet.

32 procent af virksomhederne i Roskilde er således blandt de 25 procent mest produktive i deres branche. Det samme gør sig kun gældende for 24 procent af virksomhederne i omegnskommunerne.

Desuden er der også en mindre andel af virksomheder med lav produktivitet i Roskilde end i omegnskommunerne.

Højt uddannelsesniveau blandt de privat beskæftigede borgere

25 procent af de privat beskæftigede borgere med bopæl i Roskilde Kommune havde i 2015 enten en lang eller mellemlang videregående uddannelse. Den tilsvarende andel var derimod kun på 15 procent i omegnskommunerne.

Samtidig er der også en lavere andel af ufaglærte blandt de privat beskæftigede borgere fra Roskilde end i omegnskommunerne.

Der er således en relativt højt uddannelsesniveau blandt de privat beskæftigede borgere fra Roskilde.

Ingen markante beskæftigelsesmæssige specialiseringer i Roskilde

Generelt er Roskilde ikke særligt beskæftigelsesmæssigt specialiseret inden for nogen brancher. Den branchemæssige fordeling af beskæftigelsen i Roskilde er m.a.o. relativt repræsentativ i forhold til det samlede landsgennemsnit.

De mest specialiserede brancher i Roskilde er dog sundhedsvæsen samt bygge & anlæg.

Fald i de udenlandske virksomheders andel af den samlede beskæftigelse

Cirka 4,5 procent af virksomhederne i Roskilde er udenlandsk ejede, og i 2014 stod de for omkring 18 procent af den samlede private beskæftigelse i kommunen.

På disse parametre ligger niveauet i Roskilde under omegnskommunerne, hvor de udenlandske virksomheders andel af den samlede beskæftigelse lå på 25 procent i 2014.

Der er særligt gennem perioden fra 2012 til 2014, at der er sket et fald i de udenlandske virksomheders andel af den samlede beskæftigelse i Roskilde.

ÅRSVÆRK OG UDVIKLINGEN FORDELT PÅ DE 10 STØRSTE BRANCHER I ROSKILDE

Branche	Antal 2013	Antal 2015	Andel 2015	Udvikling 2013-2015			
				Roskilde	Omegns-kommuner	Region Sjælland	Hele Landet
Detailhandel	2.757	2.704	14%	-2%	2%	-3%	-1%
Bygge & anlæg	2.289	2.372	13%	4%	8%	4%	5%
Engroshandel	1.952	2.009	11%	3%	-7%	-3%	1%
Operationel service	1.164	1.285	7%	10%	36%	6%	8%
Rådgivning, forskning og udvikling	1.207	1.152	6%	-5%	31%	2%	4%
Finansiering og forsikring	926	1.089	6%	18%	23%	1%	-2%
Hoteller og restauranter	802	852	5%	6%	15%	5%	10%
Transport	743	748	4%	1%	21%	4%	2%
Kemisk-, Medicinal-, Plast-, Glas og Betonindustri	1.196	717	4%	-40%	7%	3%	7%
Tele, IT og information	654	695	4%	6%	-29%	9%	2%
Øvrige	4.769	5.039	27%	6%	2%	-1%	1%
I alt	18.459	18.661	100%	1%	6%	1%	2%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

ÅRSVÆRK OG UDVIKLINGEN FOR ROSKILDE MED OG UDEN KEMISK-, MEDICINAL-, PLAST-, GLAS OG BETONINDUSTRI

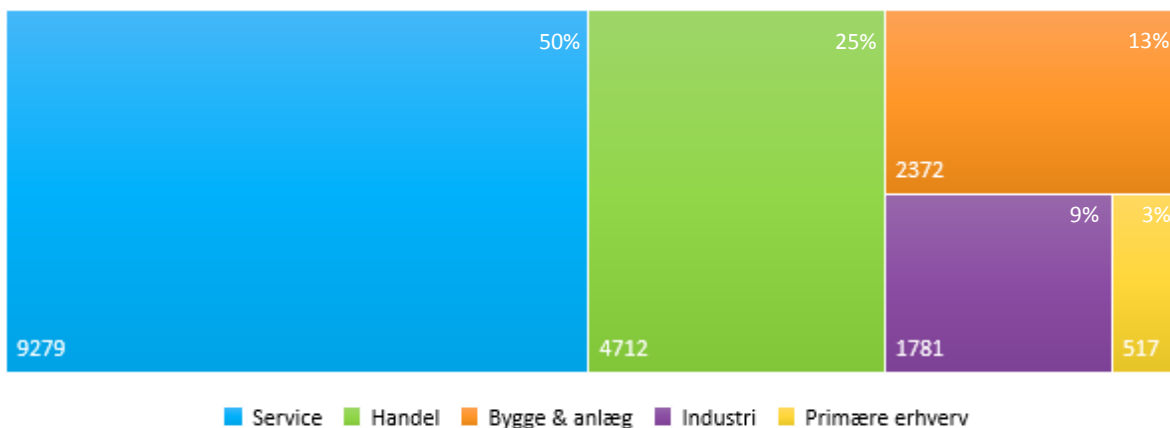
Branche	Antal 2013	Antal 2015	Udvikling 2013-2015	Absolut udvikling
I alt (uden Kemisk-, Medicinal-, Plast-, Glas og Betonindustri)	17.263	17.944	4%	681
I alt (alle brancher)	18.459	18.661	1%	202

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

BRANCHER DER VOKSEDE MEST FRA 2013-2015

Branche	Vækst i procent	Vækst i antal årsværk
Maskin- og transportmiddelindustri	35%	56
Undervisning	27%	119
Finansiering og forsikring	18%	163
Kultur og fritid	14%	43
Forlag, tv og radio	14%	26
Elektronikindustri	14%	19

ÅRSVÆRK FORDELT PÅ HOVEDSEKTORER I 2015

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

ANTAL ARBEJDSSTEDER OG UDVIKLINGEN FORDELT PÅ DE 10 STØRSTE BRANCHER I ROSKILDE

Branche	Antal 2013	Antal 2015	Andel 2015		Udvikling 2013-2015			
			Roskilde	Omegns-kommuner	Roskilde	Omegns-kommuner	Region Sjælland	Hele landet
Bygge & anlæg	534	546	13%	15%	2%	4%	2%	1%
Detailhandel	530	513	13%	14%	-3%	0%	-3%	-3%
Rådgivning, forskning og udvikling	411	418	10%	6%	2%	0%	2%	3%
Sundhedsvæsen	303	296	7%	5%	-2%	1%	1%	0%
Engroshandel	256	252	6%	6%	-2%	2%	-2%	-1%
Operationel service	228	240	6%	7%	5%	5%	2%	2%
Andre serviceydelser mv.	222	229	6%	5%	3%	6%	4%	3%
Ejendomshandel og udlejning	214	215	5%	5%	0%	-5%	-7%	-5%
Tele, IT og information	210	209	5%	4%	0%	-3%	3%	4%
Hoteller og restauranter	175	183	5%	4%	5%	7%	0%	1%
Øvrige	910	955	24%	28%	5%	1%	-3%	-1%
I alt (alle brancher)	3.993	4.056	100%	100%	2%	2%	-1%	0%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

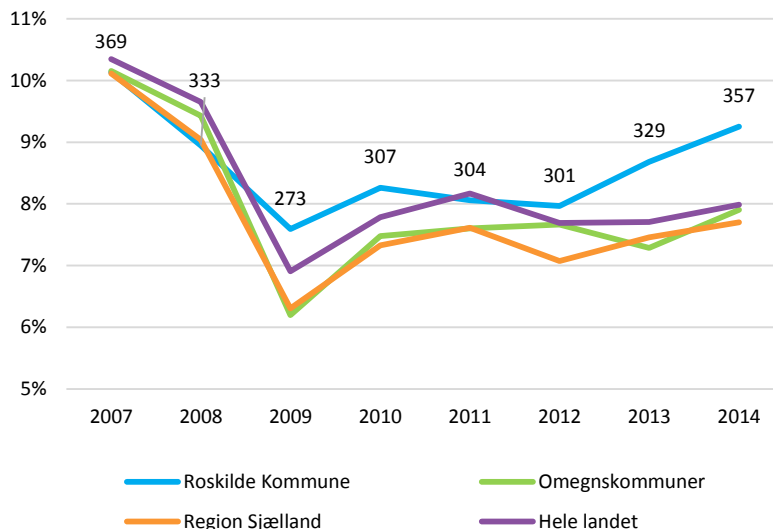
UDVIKLINGEN I IVÆRKSÆTTERRATEN

Figuren viser udviklingen i iværksætterraten for private virksomheder i perioden 2007 til 2014. Iværksætterraten er et udtryk for andelen af nye virksomheder (der er etableret i det pågældende år) ud af den samlede virksomhedsbestand.

Tallene i grafen viser den samlede antal nye iværksættervirksomheder i året i kommunen.

Primo 2017 var iværksættertallene for 2014 de senest tilgængelige hos Danmarks Statistik.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

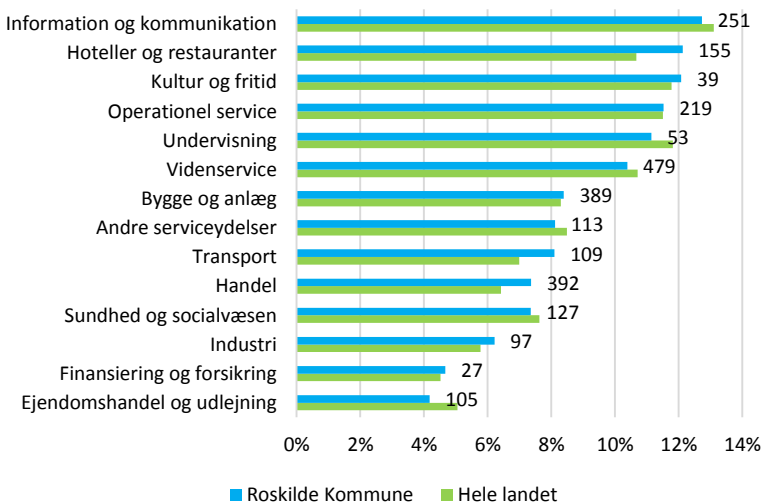

BRANCHERNES IVÆRKSÆTTERRATE

Figuren viser andelen af nyetablerede private virksomheder (dvs. iværksætterraten) inden for de forskellige brancher i Roskilde og hele landet. Andelen er et gennemsnit for årene for 2007-2014.

Tallene for enden af søjler viser det samlede antal iværksættere, der startede virksomhed i perioden.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

UDVIKLING I OVERLEVELSES RATEN TRE ÅR EFTER OPSTART

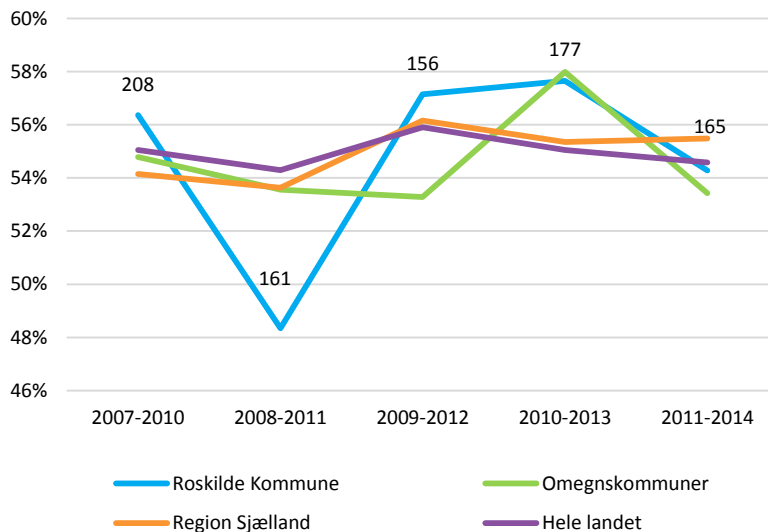
Grafen viser udviklingen i overlevelsesraten for iværksættere fra 2007 til 2014.

Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Tallene i grafen viser det samlede antal overlevende i kommunen tre år efter etablering.

Primo 2017 var iværksættertallene for 2014 de senest tilgængelige hos Danmarks Statistik.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

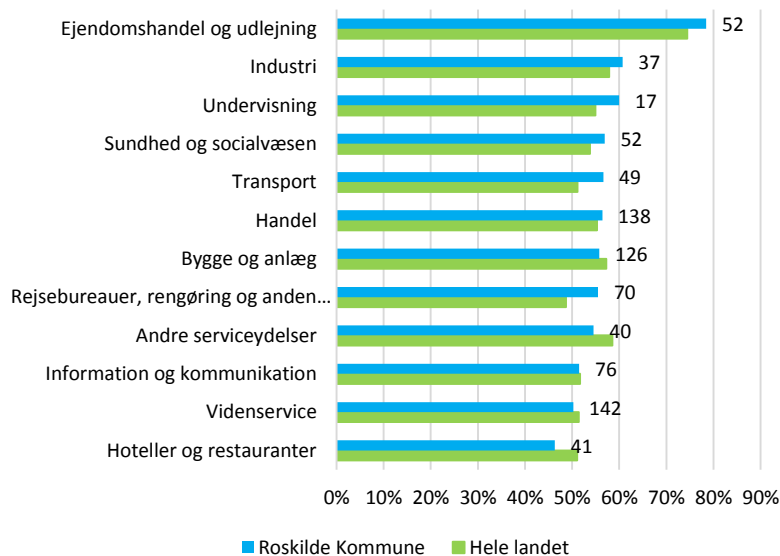
BRANCHERNES OVERLEVELSES RATE

Figuren viser overlevelsesraten tre år efter etablering blandt iværksættere i kommunen sammenlignet med landsgennemsnittet.

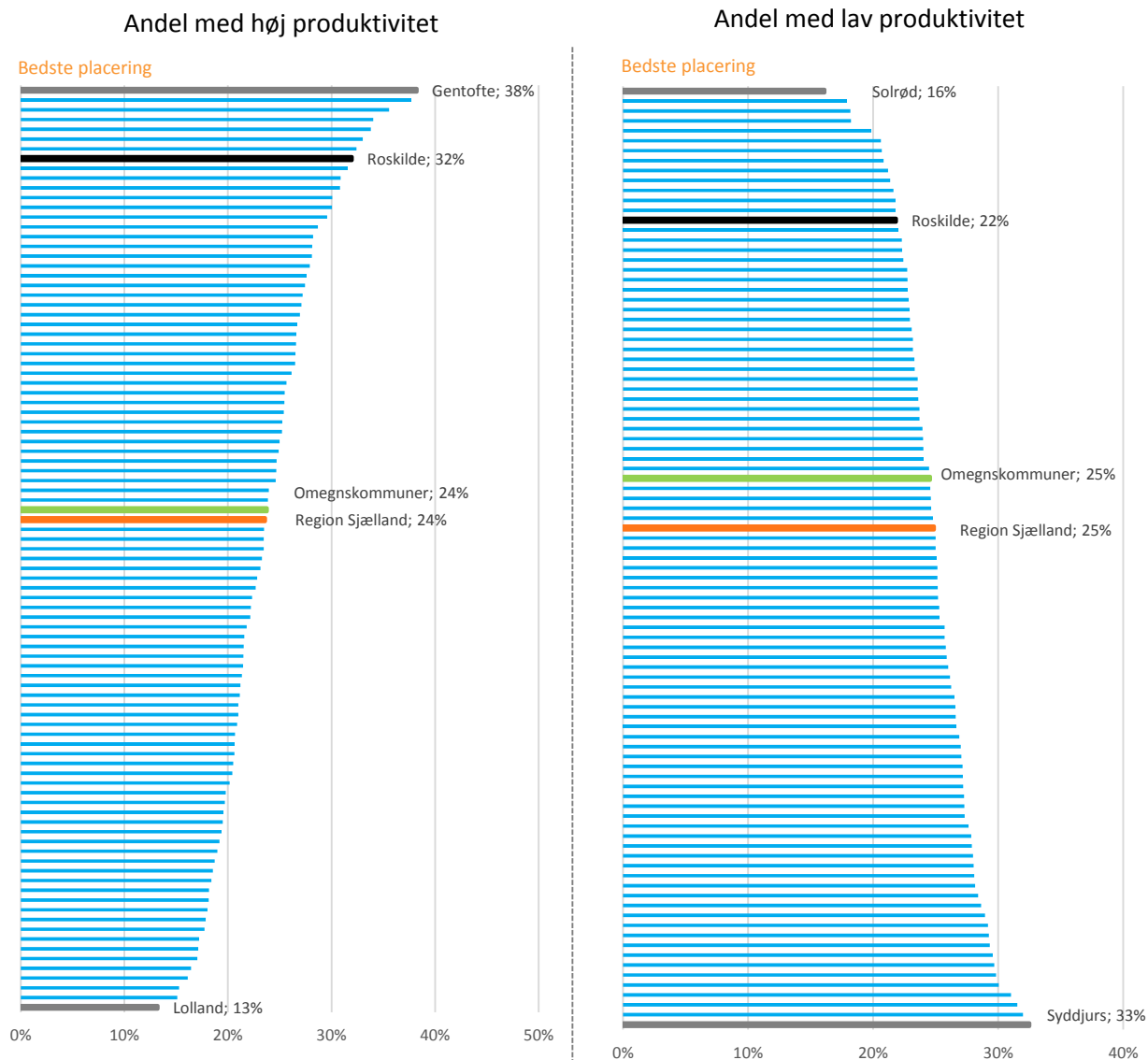
Overlevelsesraten er beregnet som et gennemsnit af fire 3 årige-perioder (jf. ovenstående figur).

Tallene for enden af søjler viser det samlede antal iværksættere, der overlevede perioderne.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

KOMMUNENS VIRKSOMHEDER MED HØJ ELLER LAV PRODUKTIVITET

Figuren viser kommunes placering i forhold til alle kommuner i hele landet, når det gælder andelen af virksomheder med henholdsvis høj og lav produktivitet i 2015.

En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 procent mest produktive i dens branche. En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 procent mindst produktive i dens branche.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

ANDEL VÆKSTVIRKSOMHEDER I KOMMUNEN

Figuren viser andelen af vækstvirksomheder i procent af alle virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv.

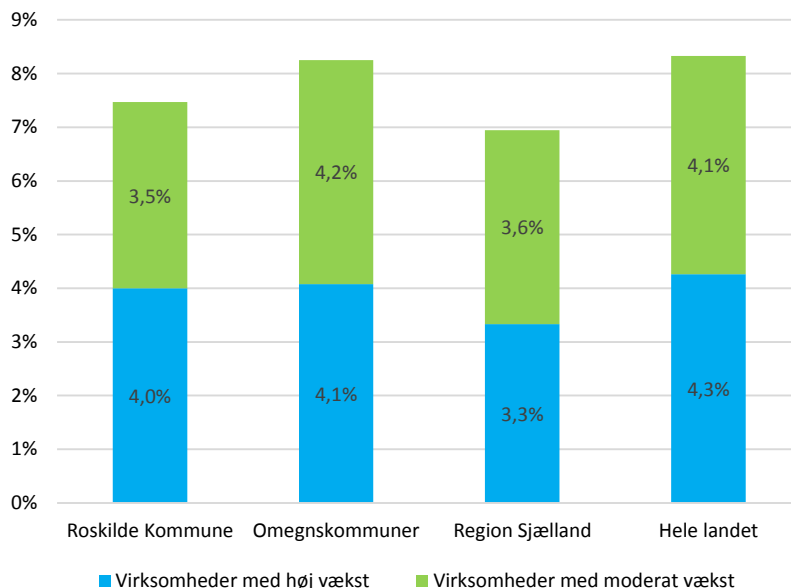
Figuren er opgjort som gennemsnittet for perioden 2012-2015.

Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 procent i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 procent per år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Vækstvirksomhederne og virksomhedsbestanden er afgrænset til internationalt konkurrerende erhverv.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

ANDEL ÅRSVÆRK I VÆKSTVIRKSOMHEDER I ROSKILDE KOMMUNE

Figuren viser andel årsværk i vækstvirksomhederne ud af alle årsværk i virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv.

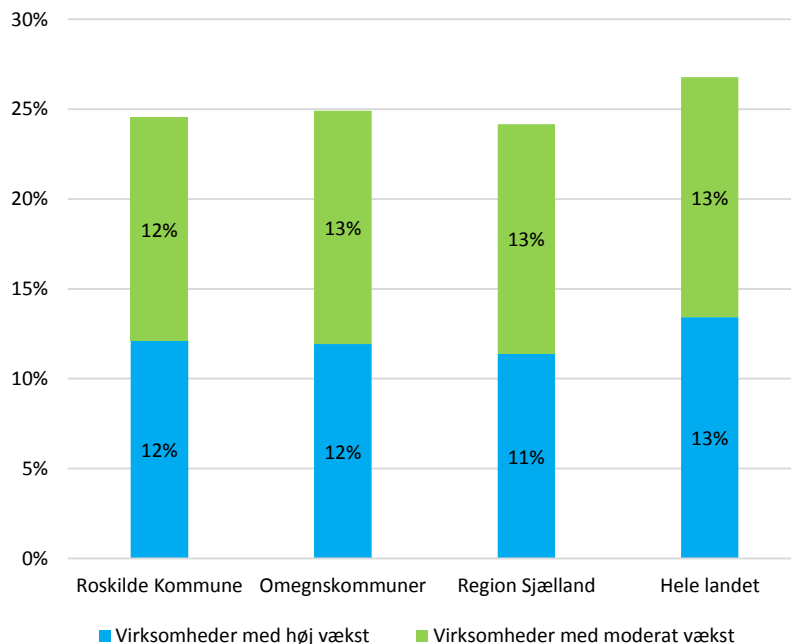
Figuren er opgjort som gennemsnittet for perioden 2012-2015.

Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 procent i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 procent per år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Årsværk i vækstvirksomhederne og virksomhedsbestanden er afgrænset til internationalt konkurrerende erhverv.

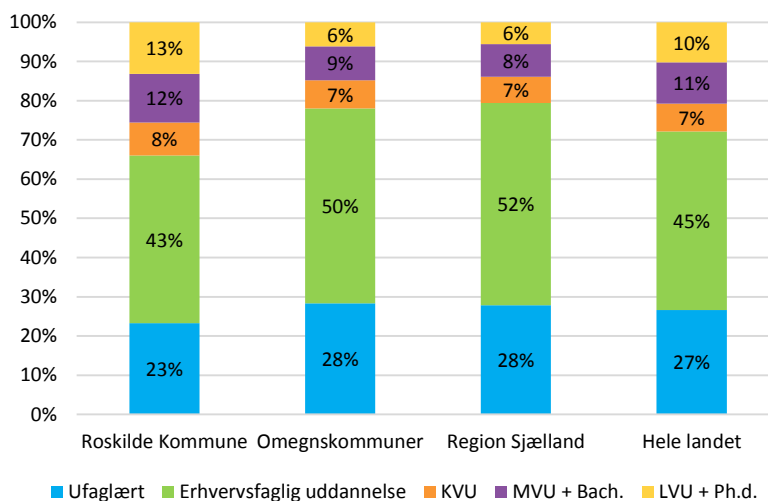
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

DEN PRIVATE BESKÆFTIGELSES UDDANNELSESLEVELAU

Figuren viser den private beskæftigelse i 2015 fordelt på hhv. personer uden kompetencegivende uddannelse, erhvervsfaglige uddannelser, korte videregående uddannelser (KVU), mellemlange videregående uddannelser (MVU) + bachelor (BA) samt lange videregående uddannelser (LVU) + Ph.d.

Kilde: Danmarks Statistik (HFUDD15)

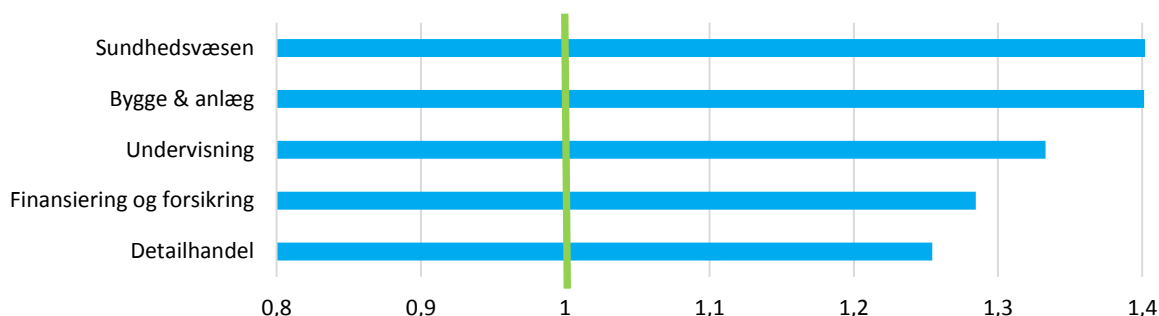
KOMMUNENS ANDEL AF DEN SAMLEDE PRIVATE FULDTIDSBESKÆFTIGELSE

Figuren viser udviklingen i kommunens andel af den samlede private fuldtidsbeskæftigelse på henholdsvis regionalt og nationalt plan i 2009 og 2015.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

	2013	2015
Roskilde kommunes andel af den samlede regionale fuldtidsbeskæftigelse	11.0%	11.0%
Roskilde kommunes andel af den samlede nationale fuldtidsbeskæftigelse	1.2%	1.2%

KOMMUNENS MEST SPECIALISEREDE BRANCHER

En specialisering over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af beskæftigelsen i kommunen er større end i resten af landet. En specialiseringsgrad på 2 betyder, at kommunen er dobbelt så specialiseret end resten af landet.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

SPECIALISEINGSGRADEN BLANDT DE 10 BESKÆFTIGELSESMÆSSIGT STØRSTE BRANCHER

Branche	Specialiseringsgrad
Detailhandel	1.3
Bygge & anlæg	1.4
Engroshandel	1.2
Kemisk-, medicinal-, betonindustri mv.	1.0
Rådgivning, forskning og udvikling	1.0
Finansiering og forsikring	1.3
Operationel service	1.0
Transport	0.7
Hoteller og restauranter	1.1
Sundhedsvæsen	1.4

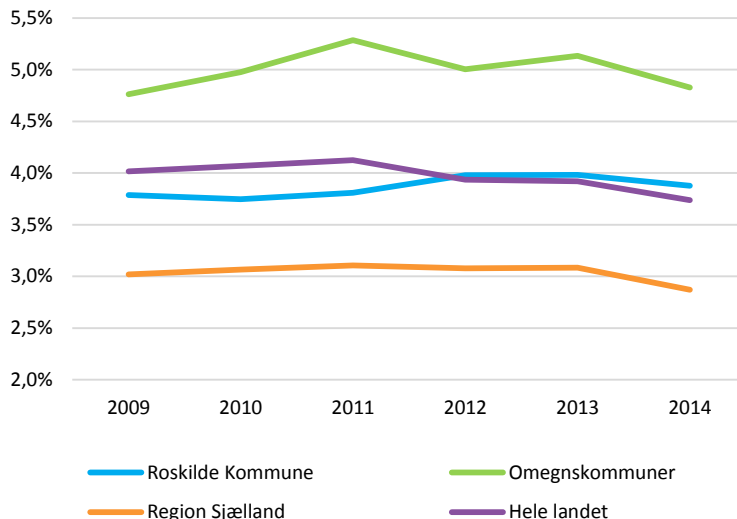
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. En specialiseringsgrad på 2,0 er udtryk for, at branchen er dobbelt så stor.

ANDEL UDENLANDSK EJEDE VIRKSOMHEDER I 2009-2014

Grafen viser andelen af udenlandsk ejede virksomheder ud af den samlede virksomhedsbestand i perioden 2009-2014.

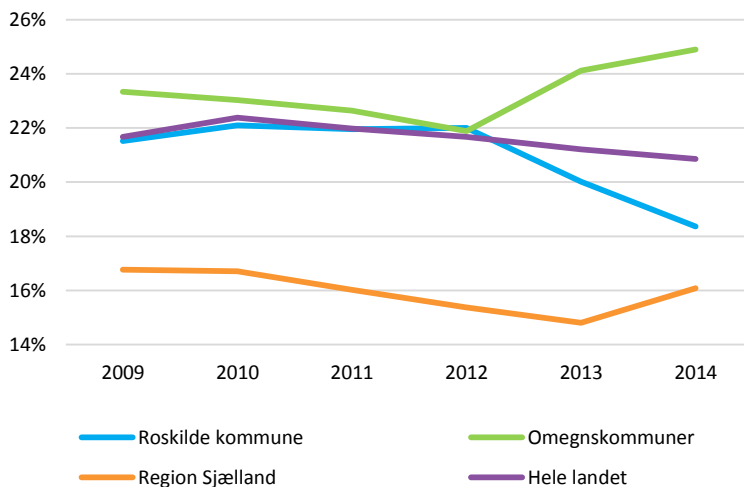
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

UDVIKLINGEN I UDENLANDSKE VIRKSOMHEDERS ANDEL AF DEN SAMLEDE BESKÆFTIGELSE 2009-2014

Grafen viser udviklingen i udenlandsk ejede virksomheders andel af den samlede beskæftigelse.

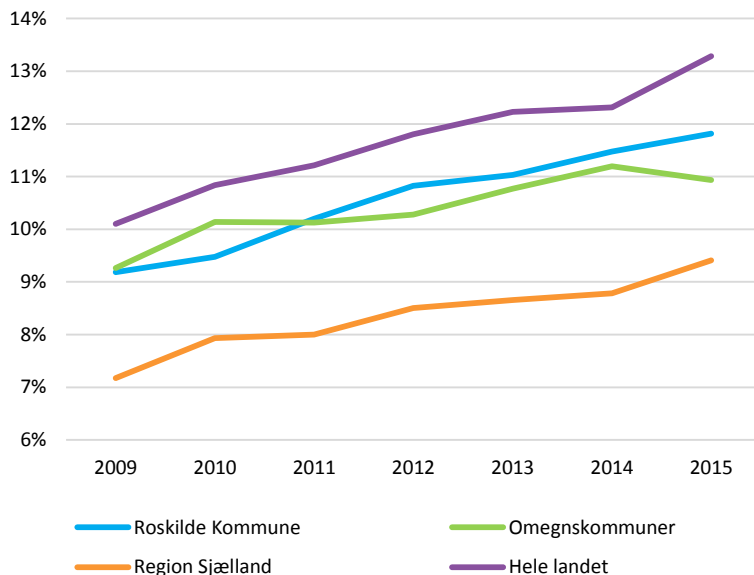
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

UDVIKLINGEN I ANDELEN AF VIRKSOMHEDER MED EKSPORT

Figuren viser den gennemsnitlige andel af virksomheder med eksport for perioden 2009-2015.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

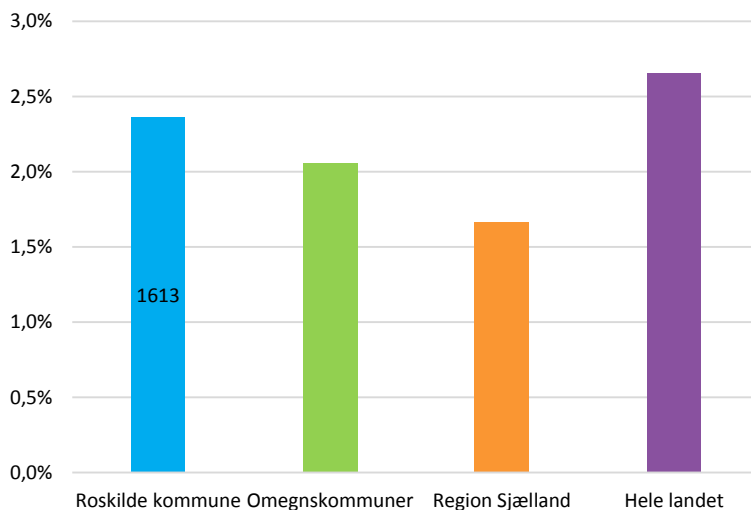
ANDEL UDENLANDSKE MEDARBEJDERE I ERHVERVSLIVET

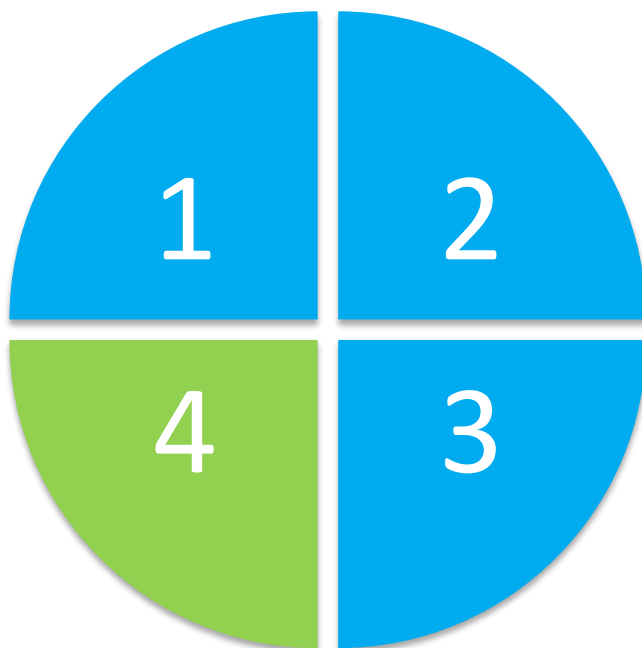
Figuren viser andelen af de private, udenlandske fuldtidsbeskæftigede ud af den samlede private fuldtidsbeskæftigelse.

Andelen er opgjort pba. af relevante opholdstilladelser og er opgjort som et gennemsnit for perioden 2012-2015.

Tallet i søjlen for Roskilde viser det samlede antal udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i kommunen.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel) og job-indsats.dk

ERHVERVSLIVETS ERFARINGER OG ØNSKER TIL DEN LOKALE ERHVERVSFREMMEINDSTATS

- De lokale virksomheders udviklingsområder og udfordringer
- Styrker og svagheder ved rammevilkårene i Roskilde
- Erfaringer med erhvervsFORUM og Roskilde Kommune
- Ønsker til den fremtidige lokale erhvervsfremmeindsats

4. ERHVERVSLIVETS ERFARINGER ØNSKER TIL DEN LOKALE ERHVERVSFREMMEINDSATS

Introduktion

Del 4 er baseret på 10 interview, som er fordelt på fem lokale iværksættere og fem lokale etablerede virksomheder. Blandt de interviewede iværksættere er der tre inden for erhvervsservice, én inden for detailhandel og én inden for landbrug. De fem etablerede virksomheder er branchemæssigt fordelt på tre inden for industrien, én inden for transport samt én inden for finansiering og forsikring. Interviewene er gennemført i februar og marts måned 2017.

Formålet med del 4 er at supplere de kvantitative data i del 1-3 med mere dybdegående input til, hvad Roskildes erhvervsfremmeindsats kan fokusere på. Del 4 fokuserer først på virksomhedernes generelle udfordringer samt deres vurdering af styrkerne og svaghederne ved at drive virksomhed i Roskilde. Dernæst fokuseres der på virksomhedernes hidtidige erfaringer og samarbejde med kommune og erhvervsFORUM samt deres ønsker til fremtidige indsatsområder.

Det skal understreges, at resultaterne og konklusionerne fra de kvalitative interview, som præsenteres i del 4, skal betragtes som en række udvalgte eksempler, der ikke nødvendigvis giver et fuldstændigt dækkende billede af alle de udfordringer, erfaringer og ønsker til den lokale erhvervsfremmeindsats, som karakteriserer de over 4000 forskellige private arbejdssteder i Roskilde Kommune.

Hovedkonklusioner

Virksomhederne oplever mange forskellige udfordringer

Der er mange forskellige typer af virksomheder i Roskilde. Der er derfor også mange forskellige typer af udfordringer og behov i det lokale erhvervsliv. Adgang til nye kunder, investorer, kvalificeret arbejdskraft samt bedre salg og markedsføring er blot nogle af de klassiske vækstbarrierer, som også nævnes af virksomhederne i Roskilde.

Stærk lokal identitet og tilgængelige blandt Roskildes styrker

Ifølge de lokale virksomheder er styrkerne ved de overordnede rammevilkår i Roskilde bl.a. tilgængeligheden til arbejdskraft og kunder både i København og på hele Sjælland. Derudover fremhæves det som en styrke, at Roskilde ikke blot er en bosætningskommune, men at byen har en stærk lokal identitet samt mange berømte events og attraktioner.

Blandede erfaringer med den individuelle erhvervsvejledning

Der er blandede erfaringer med den individuelle vejledning hos erhvervsFORUM Roskilde. Nogle har fået værdifuld strategiske sparring, men andre har oplevet, at vejledningen ikke var tilstrækkeligt velforberedt og tilpasset til deres virksomheds specifikke behov og udfordringer.

Men blandt de interviewpersoner der har deltaget i de længerevarende lokale iværksætterkurser gennem erhvervsFORUM Roskilde kan der spores stor tilfredshed.

Mange små tværgående netværksarrangementer

Netværksarrangementet og –møder fylder relativt meget på ydelsespaletten i den lokale erhvervsservice i Roskilde. Og interviewene viser, at de nuværende netværksarrangementer i høj grad udfylde de små og nyetablerede virksomheders behov for at socialisere og pleje lokale netværk.

Øget deltagelse og styring af netværksmøderne

Generelt ønsker de interviewede virksomheder, at der kommer flere deltagere og mere styring på netværksmøderne. Det kunne fx være i form af "speed dating" og systematisk matchmaking mellem de lokale virksomheder.

Bedre markedsføring af Roskildes erhvervsprofil og mere information om kommunens indkøbspraks

Nogle lokale virksomheder efterlyser bedre information om, hvordan de kan få adgang til kommunen som kunde. Derudover er der blandt de virksomheder, som ikke tilhører turist- og handelserhvervene, et ønske om, at kommunen i højere grad skaber en mere bred og tydelig erhvervsmæssig profil af Roskilde.

Mere skræddersyet vejledningsindsats

Tilfredsheden med den lokale vejledning varierer. Nogle giver udtryk for, at de har fået værdifuld strategisk sparring, og andre har oplevet, at vejledningen ikke har indfriet deres forventning. Det handler især om, at vejledningen er blevet oplevet for generisk og uforberedt.

Det tyder således på, at den individuelle vejledning kan blive mere skræddersyet, og at erhvervsFORUM Roskilde samtidig kan være endnu mere synlig og opsøgende over for de lokale virksomheder.

Bedre information om andre tilbud

Både spørgeskemaundersøgelsen og interviewene indikerer, at erhvervsFORUM Roskilde kan blive bedre til at informere de lokale virksomheder om andre relevante tilbud i erhvervsfremmesystemet.

Men det kræver naturligvis, at erhvervsFORUM kender de lokale virksomheders udfordringer, og samtidig har et solidt overblik over de andre relevante tilbud på regionalt og nationalt niveau, så informationen kan målrettes og skræddersyes i forhold til virksomheders behov.

Flere tilbud til iværksætterne

Analysen tegnet et samlet billede af, at erhvervsFORUM Roskilde har godt fat i forstarterne, men at der mangler relevante lokale tilbud, som er målrettet kommunens iværksættere, der er kommet forbi de første praktisk opstartsudfordringer og står overfor at skalere og udvikle deres forretningskoncept.

Det kunne fx være i form af mere dybdegående vejledning, hjælp til adgang til kapital og kvalificerede mentorer samt bedre henvisning til andre aktører og facilitering af mere aktive og digitale lokale netværksfora for iværksættere.

DE LOKALE VIKSOMHEDERS UDVIKLINGSOMRÅDER OG UDFORDRINGER

Adgang til lokale kunder og forretningspartnere

Flere virksomheder nævner adgang til nye lokale kunder, markeder og forretningspartnere som en væsentlig udfordring for deres udvikling og vækst. Det gælder især for iværksætterne. Men også mindre virksomheder, der flytter til Roskilde fra andre dele af landet, kan opleve det som svært at flytte deres kunde- og markedsgrundlag med.

Salg og markedsføring

En anden udfordring for virksomhederne er at finde tid, ressourcer og kompetencer til at professionalisere deres salg og markedsføring. Det gælder på tværs af brancher men særligt for de mindre virksomheder, der er kommet forbi opstartsfasen og står med et skaleringspotentiale. Her kan der mangle overskud til at gennemføre målrettede og langsigtede strategiske salgsindsatser.

Adgang til kapital og investorer

Udfordringer med at få adgang til kapital og investorer kan genfindes blandt de interviewede virksomheder fra Roskilde. En af de små virksomheder, der er interviewet, har eksempelvis udviklet et nyt innovativt produkt, som endnu ikke er markedsintroduceret. Her er den afgørende vækstbarriere at finde kvalificerede investorer, der både kan bidrage med kapital og relevante it-kompetencer til at vedligeholde og udvikle den konkrete tekniske løsning.

Adgang til kvalificeret arbejdskraft

En tværgående udfordring, der især præger de tekniske og videnstunge brancher, er adgang til kvalificeret arbejdskraft. Dette billede kan også genfindes blandt de interviewede virksomheder fra Roskilde, selvom den geografiske placering tæt på København generelt betegnes som en styrke (jf. næste side).

Automatisering og internationalisering

For de mellemstore industrivirksomheder er udviklingsområderne typisk knyttet til øget automatisering af produktionsprocesserne, og vækstbarriererne handler ofte om øget eksport og (endnu) bedre adgang til nye udenlandske markeder.

Adgang til lokaler

Inden for detailbranchen kan det for iværksætterne og de små virksomheder være en udfordring at få adgang til attraktive butikslokaler i centrum af byen pga. høje udlejningspriser.

Økonomi og administration

Blandt de mindre virksomheder og iværksættere kan det økonomiske og administrative arbejde desuden opleves som en reel vækstbarrierer, da det for nogle kan "stjæle" meget tid og energi fra deres salg og forretningsudvikling.

Overholdelse af regulatoriske krav

Overholdelse af regulatoriske krav kan også opleves som en betydelig udfordring. Det gælder især inden for finansierings- og forsikringsbranchen samt for de virksomheder, der håndterer personlige data, og dermed skal overholde en stigende række internationale og tekniske krav til, hvordan data sendes og opbevares sikkert. Og her er det også de særligt små og mellemstore virksomheder, der kan mangle juridiske kompetencer og ressourcer til fortolke og forstå de regulatoriske krav.

STYRKER VED RAMMEVILKÅRENE I ROSKILDE IFØLGE VIRKSOMHEDERNE

- Geografiske placering tæt på København (30 minutter) samt gode trafikale forbindelser og infrastruktur til resten af landet.
- Stort opland og god adgang til arbejdskraft og kunder fra København og hele Sjælland.
- Stærk lokal identitet og selvbevidsthed – Roskilde er ikke blot en bosætningskommune tæt på København.
- Attraktivt lokalt bymiljø med mange detailbutikker.
- Kreative og spændende byudviklingsudviklingsprojekter (fx ved Musicon)
- Kendte turistattraktioner og events samt naturskønt område ud til fjorden.
- Stor variation i erhvervslivet med mange forskellige typer af virksomheder og brancher.

SVAGHEDER VED RAMMEVILKÅRENE I ROSKILDE IFØLGE VIRKSOMHEDERNE

- Tendens til lidt provinsiel og sammenspist mentalitet, som kan gøre det svært for nye virksomheder og iværksættere at skabe lokale netværk.
- Dårlige parkeringsforhold kan være en barriere for erhvervs- og byudviklingen i centrum af byen.
- Ingen entydige erhvervsmæssige styrkepositioner eller profil – og ingen klar langsigtet politisk og strategisk prioritering af erhvervsindsatsen.
- Få store og toneangivende private virksomheder der kan bidrage til at markedsføre Roskilde som en erhvervskommune og signalere udvikling.
- Relativt dyre butiksljemål i centrum.

ERHVERVSLIVETS SAMSPIL OG ERFARINGER MED KOMMUNEN

Jobcentret

Blandt de interviewede virksomheder, der har været i kontakt med kommunens jobcenter, er erfaringer blandede. Den generelle kritik som erhvervslivet ofte fremfører mod de kommunale jobcentre, kan også genkendes blandt de interviewede virksomheder fra Roskilde. Dvs. at jobcentret kunne have et bedre kendskab til behovene inden for de forskellige brancher og ikke mindst en bedre forretningsmæssig forståelse af virksomhederne*.

En af de mindre virksomheder fremhævede dog, at jobcentret havde haft en meget positiv betydning for dem i forhold til at finde og ansætte en administrativ medarbejder med løntilskud, da de ikke selv havde ressourcerne til at ansætte en medarbejder til fuld løn.

Omvendt har en anden virksomhed oplevet, at jobcentret ikke kunne hjælpe dem med at finde en kvalificeret uaglært medarbejder, samt at de administrative byrder og omkostninger ved benytte jobcentret er for store.

Ikke overraskende tyder det dog på, at bureaukratiet og de administrative byrder ved at benytte jobcentret generelt opleves som mindre blandt de virksomheder, hvor administration, sagsbehandling og vidensservice hører til kerneydelserne og/eller de øvrige faste arbejdsopgaver i virksomheden.

Indkøbs- og udbudspraksis

Blandt nogle af de interviewede virksomheder og iværksættere – som har relevante produkter og ydelser der (endnu) ikke afsættes til kommunen – er der en negativ opfattelse af kommunens indkøbs- og udbudspraksis. De oplever kommunens indkøbspraksis som lukket og uigennemskuelig. Virksomhederne efterlyser, at kommunens indkøbsafdeling udviser en større åbenhed og interesse for de lokale virksomheder i forhold til de mindre opgaver, der ikke nødvendigvis skal i udbud.

Et eksempel på en konkret negativ oplevelse, som en lokal virksomhed har haft, er, at de via en portal registrerede sig som interesseret leverandør til kommunen, men at kommunen aldrig har reageret eller kvitteret for interessetilkendegivelsen.

Sagsbehandling og gebyrer

Der er stort set ingen af de interviewede virksomheder, der har væsentlige erfaringer med kommunens sagsbehandlingsprocesser inden for eksempelvis bygge- eller miljøområdet.

Derimod er der flere af virksomhederne, som fremhæver det lokale erhvervsaffaldsgebyr som et irritationsmoment. Det opleves både som uretfærdigt af de virksomheder, der ikke producerer affald og som bureaukratisk i forhold til gebyrets relativt beskedne størrelse.

*Jf. fx Dansk Erhvervs analysenotat nr. 10 fra januar 2017, "Jobcentrene er ikke deres opgave moden"

ERHVERVSLIVETS SAMSPIL OG ERFARINGER MED DEN LOKALE ERHVERVSSERVICE

Den individuelle vejledning

Blandt de interviewede virksomheder der har modtaget individuel vejledning hos erhvervsFORUM Roskilde, er erfaringerne blandede.

Nogle har gode erfaringer med den forretningsmæssige og strategiske sparring, men andre har haft en oplevelse af, at kompetenceniveauet var for lavt, og at vejledningen ikke var tilstrækkeligt velforberedt og tilpasset til deres virksomheds behov og udfordringer.

Nogle af de interviewede virksomheder har desuden oplevet, at samtalen mest fokuserede på at markedsføre erhvervsFORUM og fortælle om de eksisterende netværkstilbud og medlemsfordele, selvom de forud for vejledningsmødet havde udfyldt et spørgeskema med deres konkrete spørgsmål og ønsker til samtalen.

Derudover tegner de gennemførte interview et billede af, at det typisk er virksomhederne selv, der har taget initiativet til at kontakte erhvervsFORUM Roskilde og få den individuelle vejledning.

Iværksætterkurserne

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen har vist, at der er blandede erfaringer med den individuelle vejledning blandt iværksætterne (jf. del 2).

Men til gengæld er der stor tilfredshed blandt de interviewede personer, som har deltaget i de længerevarende lokale iværksætterkurser, der løbende udbydes af erhvervsFORUM Roskilde, og bl.a. sætter fokus på forskellige temaer som markedsføring, præsentationsteknik (pitch), jura og økonomi.

Det bliver bl.a. fremhævet som en styrke, at der anvendes velkvalificerede eksterne konsulenter til store dele af undervisningen og træningen på kurserne.

For de iværksættere der er kommet forbi den første opstartsfase, kan det imidlertid opleves som om, at kurset i højere grad er rettet mod før-starternes praktiske udfordringer og personlige udvikling. Dvs. at kurset kan opleves som mindre relevant for de iværksættere der allerede har et cvr-nr. og et forretningskoncept, men i højere grad mangler hjælp til at komme videre og skalere deres virksomhed.

Netværks- møderne

Generelt er de interviewede virksomheder tilfredse med netværksmøderne, og særligt de nystartede lokale virksomheder oplever, at møderne er en god anledning til at skabe et lokalt netværk.

Det er imidlertid også en gennemgående erfaring, at der generelt er for få deltagere og for lidt erhvervsmæssig mangfoldighed på møderne. Det efterspørges m.a.o., at der deltager et større og bredere udsnit af Roskildes erhvervsliv på møderne. Endvidere tyder det på, at netværksmøderne relativt ofte må aflyses pga. for få tilmeldte.

Derudover beskriver nogle mødernes nuværende form som en ”hyggeklub”, hvor deltagerne har en tendens til at ”gro fast i gulvet” og tale med de samme personer.

Fakta om erhvervsFORUMS Roskildes netværksmøder

ErhvervsFORUM Roskilde afholder årligt cirka 10 netværksmøder, som er åbne for alle de lokale virksomheder i Roskilde. Disse møder afholdes ofte om morgenen hos en virksomhed, der er medlem af erhvervsFORUM, og som betaler for at få lov til at være vært for mødet. Det er typisk revisorer og advokatvirksomheder, der er interesseret i dette, da det er en anledning til at markedsføre deres virksomhed og rekruttere nye kunder. Der er ikke et egentligt fagligt indhold på de morgenmøder, der primært handler om at netværke og socialisere. Det er især enmandsvirksomheder der benytter sig af møderne, og der kan være op til 35 deltagere.

Derudover afholder erhvervsFORUM Roskilde en række gå-hjem-møder, der minder om morgenmøderne, men hvor der også er et oplæg af cirka en times varighed om et fagligt tema. Virksomheder, der ikke er medlemmer af erhvervsFORUM, kan ifølge foreningens hjemmeside deltage gratis i ét gå-hjem-møde om året.

Udover de 10 åbne netværksmøder afholdes der ifølge erhvervsFORUM Roskilde årligt cirka 25 forskellige former for netværksaktiviteter om året, som kun er åbne for de knap 500 medlemmer.

Kilde: Interview med erhvervsFORUM Roskilde og www.erhvervsforum.biz

ØNSKER TIL DEN FREMTIDIGE LOKALE ERHVERVSFREMMEINDSTATS

KOMMUNENS INDSATS

Den politiske prioritering af erhvervsindsatsen

Nogle af de interviewede virksomhederne ønsker, at kommunen foretager en politisk og strategisk opprioritering af erhvervsfremmeindsatsen, så Roskilde kan få en stærkere og mere tydelig erhvervspolitisk profil.

Især de virksomheder, der ikke tilhører handels- og turisterhvervene, oplever, at de bliver overset i den kommunale erhvervspolitik. Udover en generel øget politisk prioritering af erhvervsindsatsen handler det bl.a. også om, at de ønsker, at kommunen både i den interne kommunikation og eksterne markedsføring i højere grad også begynder at fokusere på andre brancher og virksomhedstyper.

Tiltrækning af store virksomheder

Flere mener, at kommunen bør forsøge at tiltrække store toneangivende virksomheder til Roskilde, da det kan være med til at synliggøre og styrke kommunens erhvervsprofil både indadtil og udadtil. Derudover kan nye store virksomheder naturligvis også i sig selv bidrage til at skabe flere arbejdspladser og kunder til byens erhvervsliv.

Bedre information om kommunens udbud og indkøb

Nogle af de interviewede virksomheder ønsker bedre information og mere indsigt i, hvordan de kan komme i betragtning som leverandør til kommunen. Eksempelvis kunne kommune holde åbne informationsmøder for erhvervslivet, hvor der kan stilles spørgsmål og informeres nærmere om kommunens indkøbspraksis. Herunder med særligt fokus på, hvad de små og mellemstore virksomheder konkret kan gøre for at komme i betragtning som leverandør til nogle af de mindre og løbende opgaver, der ikke nødvendigvis kræver store formelle udbudsprocesser.

Bedre adgang til butikslokaler i centrum

De små virksomheder og iværksættere inden for detailbranchen ønsker, at kommunen hjælper dem med at få mulighed for at oprettet mindre stande og udstillingsmontre i centrum af byen, da det kunne gøre det muligt for dem at være repræsenteret i centrum, hvor butikslejen er høj.

ERHVERVSFORUMS INDSATS

Styrkelse af netværksmøderne

Det er et gennemgående ønske blandt de interviewede virksomheder, at en større del af det lokale erhvervsliv deltager på netværksmøderne.

Blandt de løsningsforslag, der fremføres, er 1) bedre og bredere markedsføring af netværksmøderne overfor hele Roskildes erhvervsliv, 2) aktiv rekruttering af nye mødedeltagere, 3) afvikling af færre møder samt 4) styrket indhold og forretningsmæssige udbytte af møderne.

I forhold til sidstnævnte er der relativ bred enighed om, at det kunne handle om en mere aktiv styring af netværksaktiviteterne (fx gennem "speeddating") samt systematisk matchmaking mellem virksomhederne. Dvs. at virksomheder med de samme udfordringer eller forretningsmæssige samarbejdspotentialer bliver sat sammen. Og her kunne virksomhedernes interessetilkendegivelser i forbindelse med tilmeldingen til netværksmøderne måske bruges mere aktivt til at planlægge og strukturere møderne.

Blandt de mere specifikke faglige temaer, som de interviewede virksomheder fremhæver som interessante og relevante fokusområder, er eksempelvis salg og markedsføring samt information om andre tilbud og muligheder i erhvervsfremmesystemet på regionalt eller nationalt niveau.

**Styrket
individuel
vejledning og
mere
opsøgende
indsats overfor
alle
virksomheder i
Roskilde**

Der er stor variation i tilfredsheden med indholdet og kompetenceniveauet i den individuelle vejledning. Nogle har fået værdifuld strategisk sparring. Men andre har oplevet, at den individuelle vejledning har været alt for generisk og overfladisk. Det indikerer, at der muligvis er et potentiale for at sikre et mere ensartet (højt) niveau i vejledningen med fokus på virksomhedernes individuelle og konkrete udfordringer.

Endvidere tegner de gennemførte interview et billede af, at den individuelle vejledning i høj grad afhænger af de lokale virksomhedernes eget initiativ og henvendelse til erhvervsFORUM. Det tyder således på, at der kan være et potentiale for at gennemføre en mere proaktiv og opsøgende indsats. Og det er i den forbindelse afgørende, at den systematiske opsøgende indsats – og tilbuddet om en skræddersyet individuel vejledningssamtale – bliver rettet mod alle kommunens virksomheder og ikke primært medlemmerne af erhvervsFORUM.

**Bedre
information
om andre
tilbud**

Analysen tegner samlet set et billede af, at erhvervsFORUM Roskilde i høj grad er med til at adressere virksomhedernes behov for generelle lokale netværksmøder. Men at de mange forskellige typer af virksomheder i Roskilde også har mange forskellige behov, som det kan være vanskeligt at have tilstrækkelige kompetencer og ressourcer til at imødekomme gennem den lokale erhvervsservice.

Desuden har spørgeskemaundersøgelsen vist, at en relativt lav andel af de lokalt vejledte virksomheder i Roskilde bliver informeret og henvist til andre erhvervsfremmeaktører og mere specialiserede rådgivning gennem den lokale vejledning (jf. del 3).

Samlet set indikerer det, at erhvervsFORUM Roskilde (fx gennem den individuelle vejledning og netværksmøderne) kan fokusere mere systematisk på at informere de lokale iværksættere og etablerede virksomheder om, hvilke andre tilbud der eksisterer i erhvervsfremmesystemet. Og det er i den forbindelse naturligvis vigtigt, at informationen og henvisningerne så vidt muligt bliver målrettet og tilpasset til de enkelte lokale virksomhedernes specifikke ønsker og udfordringer.

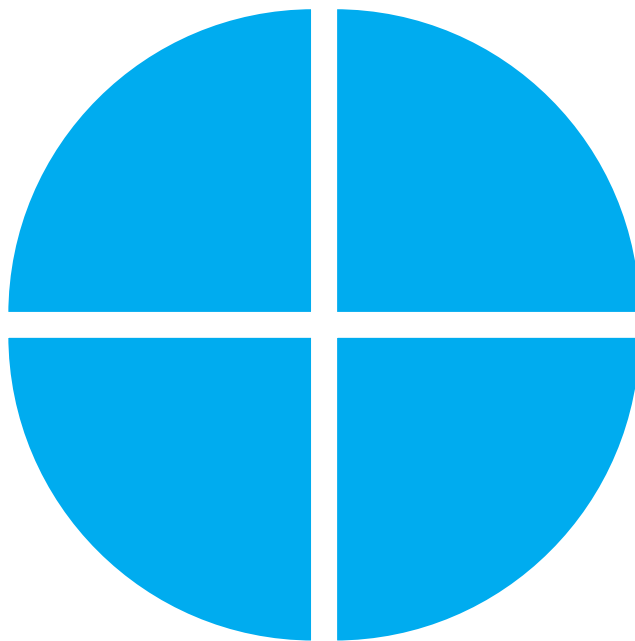
Styrket iværksætter- indsats

Roskilde Kommune har en relativt høj iværksætterrate (jf. del 3). Spørgeskemaundersøgelsen tyder endvidere på, at erhvervsFORUM Roskilde gennem et relativt stort antal vejledte før-startede har en stor betydning i forhold til at dem til at få dem videre til iværksætterfasen og etablere egen virksomhed (jf. resultaterne fra 1 og 2).

Der er imidlertid en relativt lav andel af kommunens iværksættere, der bliver vejledt (jf. del 1), og tilfredsheden med den lokale vejledning blandt iværksættere er også svingende (jf. del 2).

Samtidig viser de gennemførte interview, at der er en oplevelse af, at de lokale kurser og vejledningstilbud i højere grad er rettet mod før-startere frem for dem, som allerede er blevet iværksættere. Dvs. dem der har truffet beslutningen om at blive iværksætter, og allerede har et cvr-nr. og et forretningskoncept, som de har dedikeret sig til.

Denne målgruppe af iværksættere står overfor nogle andre udfordringer og behov end før-starterne. De efterspørger bl.a. længerevarende og mere grundig individuel vejledning og sparring samt hjælp til adgang til kapital (herunder udbud af kommunale mikrolån). Dertil kommer adgang til kvalificerede mentorer samt mere aktive og dynamiske iværksætternetværk, hvor der udover fysiske møder eksempelvis også løbende kan udveksles erfaringer via digitale fora og platforme.

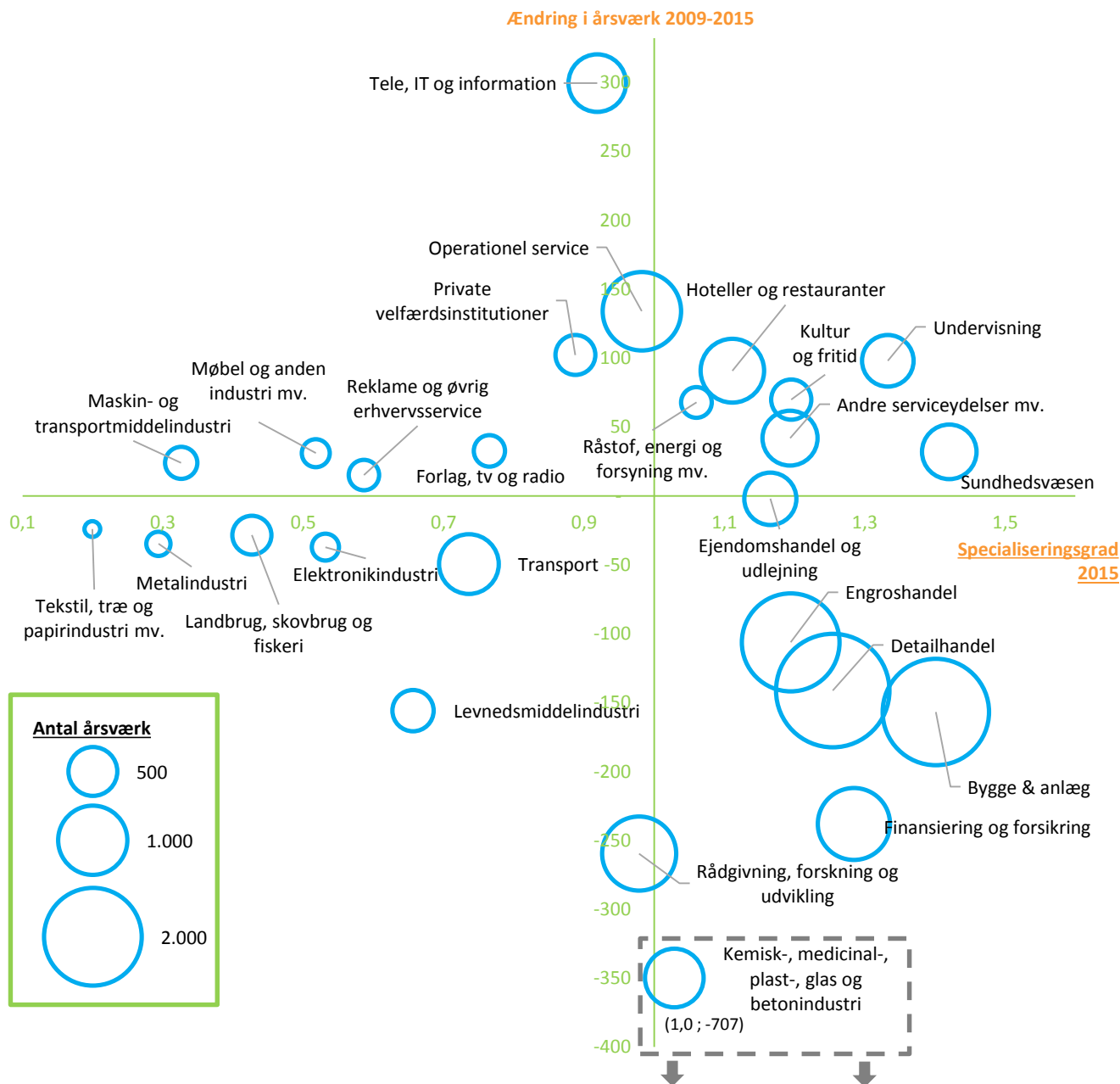
BILAG

- Bilag 1: Erhvervsspecialisering og udvikling
- Bilag 2: Datagrundlag og metode
- Bilag 3: Spørgeskemabesvarelser

BILAG 1: ERHVERVSSPECIALISERING OG UDVIKLING

Figuren viser kommunens erhvervmæssige specialisering gennem tre indikatorer:

- Cirkelns størrelse illustrerer størrelsen målt på fuldtidsbeskæftigede i den pågældende branche.
- Placeringen langs x-aksen viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede de sidste fem år.

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

BILAG 2: DATAGRUNDLAG OG METODE

Del 1) er baseret på CVR-data over virksomheder og brugerdata over førstartere, som i perioden 2013-2016 er blevet vejledt af erhvervsFORUM Roskilde. Data er udleveret af den lokale erhvervsservice. Kommunens virksomhedsbestand består af private virksomheder, som ikke kan betegnes som hobby-virksomhed.

Danmark Statistik har på baggrund af den udleverede liste opgjort brugernes branche- og størrelsesfordeling.

Sammenligningsgrundlaget til brugernes profil er også en særkørsel fra Danmarks Statistiks *Erhvervsstatistiske register* (ESR) og *Beskæftigelse for Lønmodtagere* (BFL), hvor der er blevet rensset for eksempelvis hobby-virksomheder, offentlige virksomheder og virksomheder, hvis hovedaktivitet ikke ligger i kommunen.

Del 2) er baseret på et spørgeskema udsendt til førstartere, iværksættere og etablerede virksomheder, der har gjort brug af den lokale erhvervsservice i 2015-2016. Svarprocenten for førstartere er 28 procent, for iværksætterne er 52 procent og for etablerede virksomheder 44 procent. Spørgeskemaet er gennemført af IRIS Group.

Del 3) baserer sig primært på særkørsler fra Danmarks Statistik. Der er indhentet data fra alle danske kommuner, regioner og for hele landet. Al data er afgrænset til private virksomheder, der ikke kan betegnes som en hobby-virksomhed. Grundet diskretionshensyn i Danmarks Statistik er en række mindre brancher lagt sammen og givet nye branchenavne.

Produktivitet er målt som værditilvækst pr. fuldtidsmedarbejder i 2015. For ikke at lade produktivitetsindikatoren blive afgjort af de mange små virksomheder, har Danmarks Statistik udeladt: 1) Virksomheder uden omsætning og 2) små virksomheder (under 5 medarbejdere).

Del 4) er baseret på dybdeinterviews med 10 små og mellemstore virksomheder, der er blevet udvalgt af IRIS Group blandt brugerne af erhvervsFORUM Roskilde. Der er blevet lagt vægt på at sikre en spredning blandt de udvalgte virksomheder i forhold til alder og branche.

BILAG 3: SPØRGESKEMABESVARELSER

	Førstartere	Iværksættere	Etablerede virksomheder
Samtlige spørgeskemaundersøgelser	106	27	83
Inaktive e-mails	2	0	3
Respondenter, der ønskede at blive taget ud af populationen	1	0	1
Samlet respondentpopulation	103	27	80
Besvarede spørgeskemaer	29	13	35
Svarprocent	28%	52%	44%

Tabellen giver et overblik over spørgeskemaundersøgelsens population og besvarelser, dvs. hvor mange spørgeskemaer, der samlet er sendt af sted, hvor mange e-mails der var inaktive, samt hvor mange respondenter der har besvaret skemaet.

Opgørelsen er fordelt på de tre typer vejledte – førstartere, iværksættere og etablerede virksomheder.

IRISgroup

Bridging business needs
and innovation policy

Jorcks Passage, opgang B, 4. sal

DK-1162 København K

www.IRISgroup.dk